

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πνευματικό Προϊόν 6 Οδηγός Καλών Πρακτικών

Το έργο Tomimeus: Towards a Multisensory and Inclusive Museum for Individuals with Sensory Disabilities (Αρ. : 2019-1-RO01-KA202-063245) έχει χρηματοδοτηθεί από το πρόγραμμα Erasmus+ της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Συμμετέχοντες

BALKAN MUSEUM NETWORK

Aida Vezic,
Irena Ruzin
Milena Milosevic Micic

ΕΛΛΑΔΑ

Χαρίκλεια Κανάρη
Ελένη Μάρκου
Μαγδαληνή Νικολαράιζη
Μαρία Παπαζαφείρη
Μαρίνα Πλατή
Βασίλης Αργυρόπουλος

ΟΥΓΓΑΡΙΑ

Aliz Mária Bangó
Boglárka Gál
István Megyeri
Judit Gombás
Réka Farkas

ΡΟΥΜΑΝΙΑ

Andrea Hathazi
Cristina Bălaș-Baconschi
Ioana Letiția Șerban
Tekla Tötszegi
Tudor Sălăgean

ΤΟΥΡΚΙΑ

Ayşe Tuğba Öner
Bülent Ağaç
Emine Ayyildiz
H. Sümeyra Bilici Albayrak
Özcan Erkan Akgün
Ruhan Çelebi
Tevfik Taşkın
Ufuk Kınık

Στοιχεία Έργου

Βασική Δράση:	Συνεργασία για Καινοτομία και Ανταλλαγή Καλών Πρακτικών
Τύπος Δράσης:	Στρατηγικές Συμπράξεις στον τομέα της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (EEK)
Αριθ. Συμφωνητικού Επιχορήγησης:	2019-1-RO01-KA202-063245
Συντονιστής Οργανισμός – Νόμιμη Ονομασία	Εθνογραφικό Μουσείο της Τρανσυλβανίας (Ρουμανία)
Πνευματικό Προϊόν 6	Οδηγός Καλών Πρακτικών σχετικά με το διαφοροποιημένο και πολύ-αισθητηριακό μουσειακό περιεχόμενο και τις πρακτικές συμπερίληψης
Ηγέτης Οργανισμός	Εθνογραφικό Μουσείο της Τρανσυλβανίας (Ρουμανία)
Ημερομηνία:	30.07.2022
Μορφή:	Τελική

Εισαγωγή

Το έργο ToMIMEUs: Towards a Multisensory and Inclusive Museum for Individuals with Sensory Disabilities (Αρ.: 2019-1-RO01-KA202-063245) χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση στα πλαίσια του προγράμματος Erasmus+ και ο εταίρος – συντονιστής του έργου είναι το Εθνογραφικό Μουσείο της Τρανσυλβανίας - Transylvanian Museum of Ethnography (Ρουμανία).

Το έργο ToMIMEUs στα πλαίσια του προγράμματος Erasmus+ στοχεύει στην ενδυνάμωση του επαγγελματικού προφίλ προσωπικού που εμπλέκεται στο σχεδιασμό εκθέσεων και εκπαιδευτικών προγραμμάτων στα μουσεία-εταίρους τεσσάρων χωρών (Ρουμανία, Ελλάδα, Ουγγαρία και Τουρκία). Είναι σημαντικό να υπογραμμισθεί ο καινοτόμος και διεπιστημονικός χαρακτήρας του έργου ToMiMEUs που στοχεύει στη βελτιστοποίηση δεξιοτήτων και γνώσεων του προσωπικού των μουσείων δυο διαφορετικών κατηγοριών ανθρώπων με πολύ- αισθητηριακές αναπηρίες (π.χ. άτομα τυφλά ή με μειωμένη όραση και άτομα κωφά ή βαρήκοα) και να αναπτύξουν πολύ-αισθητηριακές και συμπεριληπτικές πρακτικές για άτομα και ομάδες με αισθητηριακές αναπηρίες καθώς και άτομα και ομάδες χωρίς αναπηρίες.

Η ανάπτυξη δεξιοτήτων θα βοηθήσει το προσωπικό των μουσείων:

- α) να κατανοήσει την ετερογένεια και τις διαφορετικές ανάγκες ατόμων με αισθητηριακές αναπηρίες,
- β) να αντιμετωπίζει και να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των ατόμων με αισθητηριακές αναπηρίες, και
- γ) να υιοθετεί πολύ-αισθητηριακές και χωρίς αποκλεισμούς πρακτικές για την ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων και εκπαιδευτικού υλικού και τεχνολογικών μέσων για την ενίσχυση της προσβασιμότητας και της συμπερίληψης ατόμων με αισθητηριακές αναπηρίες για άτομα και ομάδες με αισθητηριακές αναπηρίες καθώς και ομάδες ατόμων με αισθητηριακές αναπηρίες με μικτές ικανότητες και ανάγκες (με και χωρίς αναπηρίες).

Τα αποτελέσματα του έργου ToMiMEUs θα περιλαμβάνουν Ανοικτούς Εκπαιδευτικούς Πόρους που θα αναρτηθούν στην πύλη του ToMiMEUs, συγκεκριμένα η ύλη, τα βίντεο από εκπαιδευτικές εμπειρίες χωρίς αποκλεισμούς, η ανάπτυξη διαφοροποιημένων και συμπεριληπτικών προγραμμάτων και ένας οδηγός βέλτιστων πρακτικών που θα περιλαμβάνει καινοτόμα χαρακτηριστικά με την έννοια της εισαγωγής προδιαγραφών ή/και συστάσεων για τον τρόπο αντιμετώπισης ατόμων με και χωρίς αισθητηριακές διαταραχές με βάση τις αρχές της διαφοροποίησης, του Καθολικού Σχεδιασμού και του Καθολικού Σχεδιασμού της Μάθησης.

Το έργο ToMiMEUs στοχεύει στην ενίσχυση της προσβασιμότητας και της συμπερίληψης σε μουσεία για άτομα με και χωρίς αισθητηριακές αναπηρίες μέσω της ανάπτυξης κοινωνικών σεναρίων, προσαρμοσμένου υλικού και της υλοποίησης δράσεων χωρίς αποκλεισμούς για ομάδες με παιδιά με και χωρίς αναπηρίες.

Οδηγός Καλών Πρακτικών

Ο οδηγός καλών πρακτικών περιλαμβάνει μια παρουσίαση και ανάλυση των δραστηριοτήτων του έργου, των αποτελεσμάτων και των συζητήσεων σε σχέση με τη συνολική προηγούμενη εμπειρία ως προς την εξασφάλιση αυξημένης προσβασιμότητας στα μουσεία για άτομα με αισθητηριακές αναπηρίες. Ο οδηγός καλών πρακτικών αναφέρεται στις εμπειρίες των συμμετεχόντων ως προς την αλληλεπίδραση και την επικοινωνία, τα συναισθήματά τους, τη χρήση των πόρων που δημιουργήθηκαν, τις προκλήσεις που αντιμετώπισαν και τον τρόπο προσέγγισής τους. Το πρόγραμμα Erasmus+ ToMiMEUs εστιάζει στους τρόπους με τους οποίους τα μουσεία μπορούν να απευθύνονται και να υποστηρίζουν επισκέπτες με αισθητηριακές αναπηρίες στα προγράμματα και τις υπηρεσίες τους. Εκπαιδευτικές δραστηριότητες χωρίς αποκλεισμούς αναπτύχθηκαν και υλοποιήθηκαν από μουσεία για παιδιά με προβλήματα όρασης και παιδιά κωφά και βαρήκοα μαζί με παιδιά με τυπική ανάπτυξη με στόχο την ευαισθητοποίηση, τη βελτίωση της αλληλεπίδρασης και της επικοινωνίας, την αύξηση της προσβασιμότητας και διαθέσιμων προγραμμάτων που υποστηρίζουν τη συμπερίληψη και τις επιπτώσεις της. Τα συνεργαζόμενα μουσεία του προγράμματος στο οποίο υλοποιήθηκαν οι συμπεριληπτικές εκπαιδευτικές δραστηριότητες είναι το Μουσείο Εθνογραφίας της Τρανσυλβανίας (Ρουμανία), το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης του Ιδρύματος Νικολάου και Ντόλλης Γουλανδρή, (Ελλάδα), Hagyományok Háza (Ουγγαρία), TCDD I. Regional Directorate (Τουρκία) και Μουσείο και Ινστιτούτο NI στη Μπίτολα (Βόρεια Μακεδονία) και το Μουσείο Πατρίδας του Κηjaževac (The Homeland Museum of Κηjaževac) (Σερβία), που είναι μέλη του Δικτύου Βαλκανικών Μουσείων (Balkan Museum Network)

Οι ικανότητες του προσωπικού των μουσείων σε θέματα συμπερίληψης και προσβασιμότητας, πόρων και υποστήριξης εκπαιδευτικών εμπειριών χωρίς αποκλεισμούς αναπτύχθηκαν μέσα από την εκπαίδευση (διαδικτυακά και διά ζώσης) που παρείχε το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (Ελλάδα) και το Πανεπιστήμιο Babes-Bolyai (Ρουμανία) με βάση το εκπαιδευτικό εγχειρίδιο που αναπτύχθηκε στα πλαίσια του προγράμματος από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας στην Ελλάδα. Μέσω των αποτελεσμάτων του έργου εμπλούτισαν

την εμπειρία και την τεχνογνωσία τους τα πανεπιστήμια Istanbul Medeniyet (Τουρκία) και Eötvös Loránd (ELTE), Ουγγαρία

Η ανάπτυξη του Πνευματικού Προϊόντος 6 (IO6) βασίζεται στα αποτελέσματα του Πνευματικού Προϊόντος 1 (IO1 - Εξέταση), που αναφέρεται στην εφαρμογή των πληροφοριών στο πλαίσιο του Πνευματικού Προϊόντος 3 (IO3 - εκπαιδευτικό υλικό για την επαγγελματική εξέλιξη), στο Πνευματικό Προϊόν 4 (IO4 - Προσαρμοσμένη εμπειρία μάθησης - κριτική επισκόπηση), το Πνευματικό Προϊόν 5 (IO5 - Εμπειρία Συμπεριληπτικής Μάθησης), για τα προγράμματα κατάρτισης που διεξήχθησαν στην Ελλάδα και τη Ρουμανία (C1, C2), σχετικά με την έρευνα με θέμα τις ανάγκες του προσωπικού των μουσείων και την εμπειρία των εκπαιδευτικών προγραμμάτων για άτομα με ή χωρίς αισθητηριακές διαταραχές. Ο οδηγός βασίζεται επίσης στα αποτελέσματα και τις συζητήσεις που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια όλων των διακρατικών συναντήσεων του έργου (M1, M2, M3, M4, M5) και στις πολλαπλασιαστικές εκδηλώσεις των εταίρων του έργου (στις χώρες Τουρκία, Ουγγαρία, Ελλάδα και Ρουμανία). Η επικοινωνία και η αλληλεπίδραση μεταξύ των εταίρων διευκολύνθηκε μέσω της διαδικτυακής πύλης του έργου (S.C. Atomo Ro S.R.L., Ρουμανία).

Η ανάπτυξη και η υλοποίηση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων χωρίς αποκλεισμούς είχε θετικό και πραγματικό αντίκτυπο σε διάφορα επίπεδα (προσωπικό, κοινωνικό) στα μουσεία αλλά και στα άτομα με αισθητηριακές αναπηρίες. Μέσα από τη συμμετοχή τους, τα άτομα με αισθητηριακές αναπηρίες, απέκτησαν καλύτερες δεξιότητες αυτοπροώθησης των δικαιωμάτων τους, έχοντας τη δυνατότητα να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο στην πρόσβασή τους στα μουσεία. Οι διαφοροποιημένες και συμπεριληπτικές δραστηριότητες που βασίζονται στις αρχές του Καθολικού Σχεδιασμού και του Καθολικού Σχεδιασμού για τη Μάθηση προώθησαν την ένταξη σε εκπαιδευτικό και κοινωνικό επίπεδο.

Ένα δίκτυο συνεργασίας μεταξύ πανεπιστημίων και μουσείων και μια κοινότητα βιώσιμης μάθησης δημιουργήθηκε κατά τη διάρκεια του ToMiMEUs με τη συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων που είχαν την ευκαιρία να αλληλεπιδράσουν μέσω της πύλης ToMiMEUs, να ανταλλάξουν εμπειρίες και ιδέες, να μοιραστούν τις ανησυχίες τους και να βελτιώσουν μεθόδους και τεχνικές.

Παράλληλα, η ευρεία κοινότητα μουσείων, σχολείων και συλλόγων προς όφελος ατόμων με αισθητηριακές και άλλες αναπηρίες ενημερώθηκε για τις δράσεις και τα αποτελέσματα του έργου ToMiMEUs. Οι εταίροι του έργου έχουν ήδη μεγάλη εμπειρία στη διάδοση πληροφοριών μέσω δημοσιεύσεων σε επιστημονικά περιοδικά και συνέδρια. Πολλά θετικά στοιχεία, επιπτώσεις και αποτελέσματα επιτεύχθηκαν καθ' όλη τη διάρκεια ζωής του έργου.

1) Οι δραστηριότητες του έργου ToMiMEUs ταυτίζονται με τις αρχές της μεθοδολογίας της έρευνας δράσης, όπως είναι η κατανόηση του πλαισίου και του περιβάλλοντος εν γένει, η έρευνα και η διερεύνηση, η ανάλυση της πρακτικής, η εφαρμογή της θεωρίας μέσω της δράσης, η αξιολόγηση της πρακτικής, η συμμετοχή των συναδέλφων και άλλων ενδιαφερομένων μερών, η αντανάκλαση, η συζήτηση και η ανταλλαγή εννοιών καθώς και η επικύρωση της επαγγελματικής αλλαγής.

2) Η ανατροφοδότηση από τους μαθητές με αναπηρίες και η ανατροφοδότηση από παιδιά με τυπική ανάπτυξη ανέδειξαν ένα εμπλουτισμένο και βελτιωμένο επίπεδο συνεργασίας μεταξύ του προσωπικού μουσείων και των ατόμων με αισθητηριακές διαταραχές και τελικά το επίπεδο συμπερίληψης των επισκεπτών με αισθητηριακές διαταραχές σε μουσεία μέσα από διαφορετικές ομάδες (με και χωρίς αναπηρίες). Εξέφρασαν τα συναισθήματά τους, την ικανοποίησή τους για τη δυνατότητα να βιώσουν τέτοιες εμπειρίες, να αγγίξουν και να εξερευνήσουν κάποια εκθέματα, να έχουν την ευκαιρία να ακούσουν κάποιες σχετικές εξηγήσεις μέσα από τους ηχητικούς οδηγούς, να μπορούν να συμμετέχουν σε κάποιες

δημιουργικές δραστηριότητες μαζί με τους ειδικούς, να δέχονται εξειδικευμένη καθοδήγηση στη νοηματική γλώσσα.

3) Όσον αφορά στις καλές πρακτικές που θα μπορούσαν να μεταφερθούν και σε άλλα προγράμματα, μπορούμε να αναφέρουμε την ανατροφοδότηση από τους ειδικούς στα μουσεία μετά τη φάση κατάρτισης κατά την οποία μέλη ΔΕΠ και εμπειρογνώμονες από κάθε συμμετέχον πανεπιστήμιο ήταν υπεύθυνοι για τη διάδοση των γνώσεων τους. Το προσωπικό των μουσείων ανέπτυξε επαγγελματικές δεξιότητες ως προς την ανάπτυξη παρουσιάσεων αντικειμένων από τη διάσταση, τα αντικείμενα και τα χρώματα μέχρι το ιστορικό και καλλιτεχνικό πλαίσιο των αντικειμένων και, ταυτόχρονα, ανέπτυξε δεξιότητες ώστε να μπορεί να απαντήσει στις πιθανές ερωτήσεις των συμμετεχόντων. Ταυτόχρονα μπορούμε να αναφέρουμε το γεγονός ότι το προσωπικό κατανόησε τη σημασία της οπτικής και της απτικής διέγερσης με τη χρήση διαφορετικών μεθόδων και συμπεριληπτικών/προσαρμοστικών τεχνικών. Αυτοί οι παράγοντες τους επέτρεψαν να δημιουργήσουν περιεχόμενο και υλικό προσαρμοσμένο στις ανάγκες ατόμων με αισθητηριακές αναπηρίες.

4) Τα προγράμματα προσβασιμότητας συμπεριλήφθηκαν επίσης στις προτεραιότητες των μουσείων, γεγονός που σημαίνει ότι υποστηρίχθηκαν επισκέψεις ατόμων με προβλήματα όρασης και ακοής, που τους επέτρεψαν να γνωρίσουν τα αντικείμενα.

5) Ένα άλλο παράδειγμα καλής πρακτικής είναι η αντίληψη των ειδικών του μουσείου σχετικά με άτομα με αισθητηριακές αναπηρίες, τις ανάγκες τους, συμπεριλαμβανομένων των πολιτιστικών και επιστημικών αναγκών τους. Αυτή η αντίληψη εμπλουτίστηκε μέσω των δραστηριοτήτων στο πλαίσιο του έργου, μετά τα προγράμματα κατάρτισης. Οι ειδικοί στα μουσεία θα γνωρίζουν από τώρα και στο εξής πώς να συνεργάζονται με άτομα με αισθητηριακές αναπηρίες, να κατανοούν τα συναισθήματά τους, τον τρόπο που βλέπουν τα πράγματα, τον τρόπο δημιουργίας αλληλεπιδράσεων.

6) Η προσβασιμότητα των ιστοσελίδων, η δημιουργία ψηφιακών αφηγήσεων για ορισμένες συλλογές, οι ψηφιακές ξεναγήσεις στη νοηματική γλώσσα (για άτομα με προβλήματα ακοής), η κατασκευή μιας εφαρμογής που προσφέρει ηχητική ξενάγηση για τα πιο σημαντικά εκθέματα ορισμένων γκαλερί (για άτομα με προβλήματα όρασης) τέθηκαν σε συζήτηση. Και αυτές οι πτυχές προσδιορίστηκαν σαφώς κατά τη διάρκεια της διακρατικής συνάντησης και της πολλαπλασιαστικής εκδήλωσης (M5) στην πόλη Κλούζ-Ναπόκα, σε όλες τις παρουσιάσεις των ειδικών μουσείων, με πολύ συναφή παραδείγματα που έδειχναν τη συμμετοχή του προσωπικού σε όλες τις δραστηριότητες αναδεικνύοντας καλές πολιτικές και πρακτικές για τους ανθρώπους με και χωρίς αισθητηριακές διαταραχές.

7) Τα μουσεία σχεδίασαν νέα εργαστήρια και επικοινωνήσαν με συλλόγους ή άτομα με αναπηρίες προκειμένου να συνεργαστούν και να οργανώσουν ξεναγήσεις για άτομα με ειδικές ανάγκες. Εκπαιδευτικά προγράμματα για κωφά ή βαρήκοα, τυφλά ή άτομα με προβλήματα όρασης και προγράμματα για παιδιά με τυπική ανάπτυξη αναπτύχθηκαν και υλοποιήθηκαν σε πολλά από τα μουσεία των χωρών του ToMIMEUS και ορισμένα από αυτά υπογράμμισαν τη σημασία μιας επιμελήτριας τέχνης με ειδίκευση στην προσβασιμότητα των μουσείων ως μέλος του προσωπικού.

8) Εκπαιδευτικές δραστηριότητες αναπτύχθηκαν με στόχο την εκμάθηση της λαϊκής χειροτεχνίας (ψήσιμο καρυκευμένου ψωμιού, κλώση, παραδοσιακός χορός) στα μουσεία και σε εργαστήρια που διοργανώθηκαν μετά από ηχητικές ξεναγήσεις μουσείων με καλλιτεχνικές συνεδρίες (χρήση πηλού, παιχνίδι ζύμης, ζωγραφική) στα οποία οι συμμετέχοντες μπορούν να εκφράσουν τα συναισθήματά τους και να προσφέρουν ανατροφοδότηση για το τι κατάλαβαν και έμαθαν κατά τη διάρκεια των επισκέψεων. Μπορούμε επίσης να δώσουμε μερικά ακόμη παραδείγματα όπως: εργαστήρια κεραμικής με στόχο την ανάδειξη της συνεργασίας μεταξύ παιδιών με και χωρίς αναπηρίες, τόσο με εκπαιδευτικούς σκοπούς όσο και με σκοπό να ξεπεραστούν τα εμπόδια, δραστηριότητες κατά τις οποίες τα παιδιά βλέπουν/αισθάνονται τη διαφορά ανάμεσα στα ρούχα από μαλλί και ρούχα από κάνναβη κλπ.

9) Αλληλεπιδράσεις και μάθηση μεταξύ παιδιών με και χωρίς αναπηρίες έλαβαν επίσης χώρα.

ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΜΟΥΣΕΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΥΚΛΑΔΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΚΑΙ ΝΤΟΛΛΗΣ ΓΟΥΛΑΝΔΡΗ (ΕΛΛΑΔΑ).

Οι δραστηριότητες που σχεδιάζονται από το Τμήμα Εκπαίδευσης του Μουσείου έχουν ως στόχο την προώθηση της κατανόησης της Συλλογής Κυκλαδικής Τέχνης από άτομα με ή χωρίς αισθητηριακές αναπηρίες. Η συμπερίληψη και η προσβασιμότητα αποτελούν τα βασικά στοιχεία των δραστηριοτήτων και αναμένεται να βοηθήσουν τους συμμετέχοντες να κατανοήσουν καλύτερα την Κυκλαδική Τέχνη, μέσω Μπράιγ, υπότιτλων (ελληνικά και αγγλικά) και νοηματικής γλώσσας (ελληνικής και διεθνούς).

Κωφά και Βαρήκοα Άτομα

Το Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων σχεδίασε μια καταγεγραμμένη ξενάγηση της Κυκλαδικής Συλλογής στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα, με ελληνικούς υπότιτλους, και στη Διεθνή Νοηματική, με αγγλικούς υπότιτλους.

Το βίντεο προβάλλεται σε οθόνη στην αίθουσα της Κυκλαδικής Συλλογής. Είναι επίσης διαθέσιμο στην ιστοσελίδα του Μουσείου, η οποία περιλαμβάνει πληροφορίες για την επίσκεψη στο μουσείο στη νοηματική γλώσσα. Τέλος, στην είσοδο του μουσείου υπάρχει βίντεο με πληροφορίες για το Μουσείο στη νοηματική γλώσσα (διαθέσιμες συλλογές, οι οποίες είναι προσβάσιμες από κωφούς, το ωράριο λειτουργίας του Μουσείου, πληροφορίες εισιτηρίων/δωρεάν για τα άτομα με ειδικές ανάγκες και τους συνοδούς τους).

Η ξενάγηση στη νοηματική γλώσσα καλύπτει τα κύρια θέματα του Κυκλαδικού Πολιτισμού, συνοδεύεται από σχετικές εικόνες και η διάρκειά της είναι περίπου 15 λεπτά.

Για την προετοιμασία των κειμένων και για να είναι αποτελεσματικά στη νοηματική γλώσσα, το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης ζήτησε καθοδήγηση από την Hands Up, την εταιρεία που ανέλαβε τη δημιουργία του βίντεο στη νοηματική γλώσσα.

Άτομα με προβλήματα όρασης

Για τους επισκέπτες που είναι τυφλοί ή αντιμετωπίζουν προβλήματα όρασης, το τμήμα εκπαιδευτικών προγραμμάτων σχεδίασε μια κινητή προθήκη, η οποία προσφέρει απτική και ακουστική εμπειρία, καθώς και ξενάγηση στην αίθουσα του Κυκλαδικού Πολιτισμού. Η κινητή προθήκη σχεδιάστηκε με βάση την ισότιμη συμπερίληψη των ατόμων με οπτική αναπηρία, χωρίς να αποκλείεται η χρήση της από κάθε επισκέπτη που επιθυμεί να εμπλουτίσει την εμπειρία της ξενάγησης με τη χρήση της απτικής προθήκης. Το θέμα της είναι ο Κυκλαδικός Πολιτισμός, με έμφαση στη μαρμαρίνη γλυπτική, που αποτελεί το πιο αντιπροσωπευτικό δείγμα της Κυκλαδικής Τέχνης.

Η ιδέα της δημιουργίας μιας διαδρομής μέσα στην αίθουσα Κυκλαδικής Τέχνης, ώστε τα άτομα με προβλήματα όρασης να μπορούν να συμμετέχουν στη διά ζώσης ξενάγηση στο μουσείο γεννήθηκε εντός του Τμήματος Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων. Πριν από την υλοποίηση της ιδέας, το Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων συμβουλευτήκε τον Αινεία Μάρτο, ένα άτομο με προβλήματα όρασης. Αφού συζήτησαν με τον Αινεία, οι υπεύθυνες εκπαιδευτικών προγραμμάτων επέλεξαν τις στάσεις της διαδρομής και τις προθήκες και επιλέχθηκαν τα αντικείμενα που έπρεπε εκείνος να «δει» αγγίζοντας ακριβή αντίγραφα επιλεγμένων εκθεμάτων. Έτσι γεννήθηκε η ιδέα μιας κινητής προθήκης που βασίζεται στην υπόθεση ότι η κινητή προθήκη χρησιμοποιείται από τουλάχιστον δυο άτομα έως μια μικρή

μικτή ομάδα (με ή χωρίς αναπηρία). Επιπλέον, κατά τη διάρκεια της επίσκεψης, η ομάδα συνοδεύεται από εκπαιδευμένο προσωπικό του μουσείου.

Η κινητή προθήκη θα μετακινηθεί, εντός του χώρου, από υπάλληλο του μουσείου και θα ακολουθήσει μια διαδρομή για την οποία ο επισκέπτης θα έχει ήδη ενημερωθεί. Ο επισκέπτης θα λάβει ξεχωριστά την κάτοψη του χώρου σε απτική μορφή και ανάγλυφους χάρτες της Ελλάδας και των Κυκλάδων. Η απτική εμπειρία βασίζεται σε ακριβή αντίγραφα αντιπροσωπευτικών αντικειμένων. Στην αρχική τους μορφή, τα ειδώλια και τα σκεύη ήταν κατασκευασμένα από μάρμαρο, γι' αυτό και τα περισσότερα αντίγραφα είναι μαρμάρινα (εκτός από εκείνα που δεν είναι διαθέσιμα σε μάρμαρο και είναι κατασκευασμένα από ρητίνη). Αυτές οι πληροφορίες περιλαμβάνονται σε μια εισαγωγική παράγραφο, ενσωματωμένη στην προθήκη.

Τα αντίγραφα τοποθετούνται σε μικρά συρτάρια που ανοίγουν αξονικά, με μία περιστροφή. Για μια πιο εργονομική χρήση της προθήκης, συμφωνήθηκε ότι η άνω επιφάνεια θα είναι ο χώρος όπου ο χρήστης θα μπορεί να αγγίξει και να επιθεωρήσει τα αντίγραφα που θα πάρει από τα συρτάρια. Ο χαμηλότερος αποθηκευτικός χώρος μπορεί να περιλαμβάνει πρόσθετο υλικό, τυπωμένο, απτικό, κλπ. Γραπτές πληροφορίες για το έργο, τον Κυκλαδικό Πολιτισμό και πιο συγκεκριμένα για τα ειδώλια διατίθενται σε γραφή Μπράιγ και μεγάλα γράμματα. Όλα τα αντίγραφα φέρουν έναν αριθμό/κωδικό, έτσι ώστε να είναι εύκολο να συνδυαστούν με τις πληροφορίες (ηχητικές ή γραπτές).

Παράλληλα με την απτική εμπειρία, δημιουργήθηκε και μια ηχητική ξενάγηση της συλλογής Κυκλαδικής Τέχνης, η οποία συμπληρώνει την απτική εμπειρία που προσφέρει η απτική προθήκη, παρέχοντας αντίγραφα σε τυφλούς και άτομα με προβλήματα όρασης. Για την προετοιμασία των κειμένων κρίθηκε απαραίτητη η συνεργασία με την ΜΚΟ «Με Άλλα Ματιά», αλλά και με άτομα με τύφλωση, ώστε τα κείμενα να παρέχουν τις απαραίτητες επιστημονικές πληροφορίες για τον Κυκλαδικό Πολιτισμό και τα μαρμάρινα ειδώλια, καλύπτοντας ταυτόχρονα τις ανάγκες των ανθρώπων με τύφλωση. Τα κείμενα συντάχθηκαν από το Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων και έχουν προσαρμοστεί από την Ομάδα του «Με Άλλα Μάτια». Επίσης έχουν μεταφραστεί στα αγγλικά και αξιολογήθηκαν από μια ομάδα τυφλών.

Τα κείμενα στη συνέχεια αναρτήθηκαν στην πλατφόρμα Clio Muse Tours, η οποία συνεργάζεται ήδη με το μουσείο. Η πλατφόρμα φιλοξενεί επίσης τις ξεναγήσεις των μόνιμων συλλογών στη νοηματική γλώσσα. Η εφαρμογή αυτή, η οποία είναι δωρεάν, απευθύνεται στους επισκέπτες του μουσείου, αλλά χρησιμοποιείται και από άτομα με τύφλωση που είναι

εξοικειωμένα με τη χρήση ειδικών smartphones που μετατρέπουν γραπτά κείμενα σε αρχεία ήχου. Για τους τυφλούς που δεν έχουν αυτή τη δυνατότητα, τα καταγεγραμμένα αρχεία θα συνοδεύουν την κινητή προθήκη (μέσω κινητού τηλεφώνου που παρέχεται από το μουσείο), παρέχοντας πληροφορίες και οδηγίες σχετικά με την απτική εμπειρία για τους τυφλούς.

ΟΥΓΓΡΙΚΟ ΣΠΙΤΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ (HUNGARIAN HERITAGE HOUSE) ΜΟΥΣΕΙΟ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗΣ ΟΥΓΓΡΙΚΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Η ιδέα μιας προσβάσιμης έκθεσης προέκυψε μέσω του προγράμματος Erasmus+ ToMiMEUs, το οποίο στοχεύει στη δημιουργία ενός πολύ-αισθητηριακού μουσείου που καλωσορίζει και επισκέπτες με αισθητηριακές αναπηρίες. Η πρώτη διαδραστική έκθεση που πραγματοποιήθηκε στο Ουγγρικό Σπίτι Πολιτιστικής Κληρονομιάς -Hungarian Heritage House- έθεσε τα θεμέλια για την επιτυχή υλοποίηση του έργου Erasmus+ ToMiMEUs. Κατά τη διάρκεια του προγράμματος μεταδόθηκαν γνώσεις και πραγματοποιήθηκαν δημιουργικές δραστηριότητες για μικτές ομάδες παιδιών με ή χωρίς αισθητηριακές αναπηρίες σε μουσειακό περιβάλλον και μουσειακά εκπαιδευτικά εργαστήρια. Η βασική υπόθεση ήταν ότι ο ρόλος των συμμετοχικών, προσανατολισμένων σε δραστηριότητες, μουσειακών εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων είναι σημαντικός, καθώς αυτές αυξάνουν την ευαισθητοποίηση των συμμετεχόντων σχετικά με τις αναπηρίες και τη διαφορετικότητα. Τα εργαστήρια που διεξήχθησαν σε μια μικτή ομάδα μαθητών από διαφορετικά σχολεία απάλυναν τις ανησυχίες των παιδιών τα οποία δημιούργησαν φιλίες. Οι διάφορες αισθητηριακές βλάβες έχουν φέρει στο κέντρο της προσοχής την ανάγκη να προσεγγίσουμε ο ένας τον άλλον και το περιβάλλον διαφορετικά και ταυτόχρονα να αναδειχθεί το μουσείο ως ένα εξαιρετικό μέρος για συνεκπαίδευση. Από τον Νοέμβριο του 2021 έως τον Απρίλιο του 2022 φιλοξενήθηκαν 5 μαθητές με προβλήματα όρασης και 5 χωρίς προβλήματα όρασης, 5 μαθητές με προβλήματα ακοής και 5 μαθητές 10-12 ετών χωρίς προβλήματα ακοής σε συνολικά 4-4 μουσειακά εκπαιδευτικά εργαστήρια. Οι μαθητές των συνεργαζόμενων ιδρυμάτων-εταίρων ήρθαν από το Δημοτικό Σχολείο Mária Ward, το Δημοτικό Σχολείο Δρ. Béla Török και το Δημοτικό Σχολείο για άτομα με προβλήματα όρασης. Στόχος μας ήταν να γνωρίσουμε το μουσείο, εμάς, τους εργοδότες, τους άλλους και τις δυσκολίες των παιδιών, τις διαφορές στις αντιλήψεις τους. Εκτός από την μετωπική εργασία, δοκιμάσαμε επίσης ατομικές, σε ζευγάρια και ομαδικές εργασίες στις συνεδρίες.

Μουσειακά εκπαιδευτικά εργαστήρια

Εργαστήρια για να σπάσει ο πάγος

Όταν τα παιδιά πρωτοήρθαν στο μουσείο, πραγματοποιήθηκαν δραστηριότητες για το δέσιμο της ομάδας ώστε να γνωριστούν μεταξύ τους.

Στις 17 Νοεμβρίου 2021, υπό την καθοδήγηση των Aliz Bangó, Csilla Dobinszki, Réka Farkas, Boglárka Gál, Viktor Konrád, István Megyeri, πραγματοποιήθηκαν παιχνίδια με τη συμμετοχή 5 μαθητών του Δημοτικού Σχολείου Mária Ward από τις 9:30 έως τις 10:00 ώστε να βοηθήσουν μαθητές χωρίς δυσκολίες να κατανοήσουν τις δυσκολίες, τα μειονεκτήματα και διαφορές των ατόμων με προβλήματα όρασης.

Δανειστήκαμε γυαλιά προσομοίωσης από τη Σχολή Ειδικής Αγωγής του ELTE Bárczi Gusztán, τα οποία δοκίμασαν τα παιδιά και παίξαμε μερικά παιχνίδια μαζί τους. Μετά από μισή ώρα έφτασαν τα παιδιά από το Δημοτικό Σχολείο για τα άτομα με προβλήματα όρασης και παίξαμε μαζί. Εκείνη τη στιγμή, επικεντρωθήκαμε στο να γνωρίσουμε το νέο μέρος και τους ανθρώπους.

Στις 23 Φεβρουαρίου 2022, ένα παρόμοιο εργαστήριο πραγματοποιήθηκε από τους Aliz Bangó, Boglárka Gál, Judit Járfás και István Megyeri για άλλους 5 μαθητές του Δημοτικού Σχολείου Ward Mária και για τους 5 μαθητές με δυσκολία στην ακοή του Δημοτικού Σχολείου Δρ. Béla Török, αλλά αυτή τη φορά, τα προβλήματα ακοής ήταν η βάση για την ευαισθητοποίηση σχετικά με την αναπηρία σε παιδιά με τυπική ανάπτυξη.

Δοκιμάστε το στο μουσείο! — η παράδοση της παρασκευής καρυκευμένου ψωμιού

Στις 9 Δεκεμβρίου 2021, υπό την επίβλεψη των Réka Farkas και Boglárka Gál, πραγματοποιήθηκε το δεύτερο εργαστήριο για τη μικτή ομάδα των παιδιών με και χωρίς προβλήματα όρασης. Αυτή τη φορά, οι συμμετέχοντες πέρασαν μια ώρα στην έκθεση αρωμάτων, γεύσεων, σχημάτων — *Κοίτα με το χέρι, δες με την καρδιά*, όπου οι μαθητές είχαν τη δυνατότητα να μάθουν για την παράδοση της παραγωγής καρυκευμένου ψωμιού. Το καρυκευμένο ψωμί συχνά ήταν διαθέσιμο προς πώληση σε αγορές και εκθέσεις και ήταν ένα αγαπημένο γλυκό των παιδιών, ένα δώρο αγάπης για τους νέους. Υπήρχαν διάφορα είδη ψωμιού με καρυκεύματα, διαφορετικά στην προετοιμασία, το σχήμα και τη μέθοδο διακόσμησης. Τα παιδιά έπαιξαν ένα παιχνίδι αναγνώρισης σχήματος και κυρτού

ζευγαρώματος με κλειστά μάτια, καθώς και αναγνώρισης μπαχαρικών από τα αρώματα. Στο δεύτερο μισό της συνεδρίας, έφτιαξαν καρυκευμένο ψωμί μαζί.

Τι είναι αυτό; Τσόχα! — η παράδοση της κλώσης

Στις 16 Φεβρουαρίου 2022, υπό την καθοδήγηση των Csilla Dobinszki και Boglárka Gál, τα παιδιά κατέφτασαν για το τρίτο εργαστήριο. Αυτή τη φορά τα παιδιά έμαθαν για τα μοτίβα της κλώσης, διάφορα αντικείμενα χρήσης που προκύπτουν από αυτή και την επεξεργασία του μαλλιού. Το παιχνίδι αναγνώρισης μαλλιού τοποθετήθηκε στην έκθεση, όπου έπρεπε να ταξινομήσουν διαφορετικά είδη μαλλιού, μαλλί διαφορετικού πάχους νήματος με την αφή και έπαιξαν μερικά παιχνίδια με τα μάτια τους κλειστά. Στο δεύτερο μισό της συνεδρίασης, τα παιδιά δημιούργησαν πλεκτές τουλίπες.

Η ζωή του βοσκού, η χορευτική παράδοση του βοσκού

Στις 18 Μαρτίου 2022, η μικτή ομάδα παιδιών με προβλήματα ακοής και χωρίς προβλήματα ακοής επισκέφτηκε για δεύτερη φορά το μουσείο. Το εργαστήριο αυτό διηύθυναν οι István Megyeri, Viktor Konrád, Judit Járfás και Boglárka Gál. Στην έκθεση όλοι έψαχναν για ένα αντικείμενο που σχετίζεται με τη ζωή των βοσκών (καπέλο, μαστίγιο, αλυσίδα, γκλίτσα βοσκού, τσεκούρι κλπ.). Για μαθησιακές δραστηριότητες, τους δόθηκαν εργασίες σε ζεύγη (περιγραφή αντικειμένου, σχέδιο κλπ.). Κάθε ζευγάρι μαθητών έπρεπε να περπατήσει μέσα από σταθμούς για να αποκτήσουν γνώσεις σε παιγνιώδη μορφή από πίνακες πληροφοριών που τοποθετήθηκαν στην έκθεση (λαβύρινθος εύρεσης αμνού, παζλ εικόνων, κλπ) και σε μια οθόνη αφής μέσω ψηφιακών παιχνιδιών (αντιστοίχιση αντικειμένων και φωτογραφιών). Το δεύτερο μισό της συνεδρίας εμπλουτίστηκε με χορό και παιχνίδια δεξιοτήτων, τα οποία ήταν δημοφιλή στους βοσκούς, συνοδευόμενα από γκάντες.

Δείτε με τα χέρια — παράδοση της κεραμικής

Στις 23 Μαρτίου 2022, η μικτή ομάδα παιδιών με προβλήματα ακοής και χωρίς προβλήματα ακοής έφτασε για το τρίτο εργαστήρι της και στη συνέχεια στις 7 Απριλίου 2022 πραγματοποιήθηκε το τέταρτο και τελευταίο μουσειακό εκπαιδευτικό εργαστήριο για την μικτή ομάδα παιδιών με και χωρίς απώλεια όρασης. Τα εργαστήρια πραγματοποιήθηκαν από τον Aliz Bangó, με τη βοήθεια της Boglárka Gál.

Αναλαμβάνοντας τα εργαλεία απεικόνισης της έκθεσης, τα παιδιά έμαθαν για τις δυνατότητες διακόσμησης της κεραμικής. Ήταν επίσης σε θέση να επιλέξουν πήλινα πλακίδια με διαφορετικά μοτίβα, με τα οποία έπαιξαν ένα παιχνίδι σύνδεσης διαφορετικών συναισθημάτων. Μερικά πλακίδια τοποθετήθηκαν το ένα δίπλα στο άλλο με τέτοιο τρόπο ώστε οι συμμετέχοντες

ένιωσαν όμορφα, άσχημα, βίωσαν συναισθήματα χαράς και λύπης μέσω της αφής. Σε αυτά τα εργαστήρια, χρησιμοποιήσαμε επίσης τους πίνακες πληροφοριών και παιχνιδιού στην έκθεση, πάνω στους οποίους στήθηκε από τα ζευγάρια των μαθητών ένα παζλ. Στο δεύτερο μισό των εργαστηρίων, οι μαθητές σε ζευγάρια έφτιαχναν κύπελλα φιλίας και γλάστρες από πηλό. Η Aliz Bangó τα έψησε αργότερα στο εργαστήριο κεραμικής της. Δώσαμε τις γλάστρες στους μαθητές που περιείχαν ένα λουλούδι φιλίας, έτσι ώστε να μπορούν να σκέφτονται τους φίλους τους από το άλλο σχολείο όταν τις ποτίζουν και τις φροντίζουν.

Η ζωή του βοσκού, τα εργαλεία του βοσκού

Στις 22 Απριλίου 2022, πραγματοποιήθηκε το τελευταίο μουσειακό εκπαιδευτικό εργαστήριο από τους Zoltán Szabó, Judit Járász, Viktor Konrád και Boglárka Gál για την ομάδα παιδιών με και χωρίς προβλήματα ακοής. Στην έκθεση μάθαμε για τα διάφορα φλάουτα των βοσκών και τα παιδιά μπόρεσαν να γνωρίσουν το αγαπημένο όργανο των βοσκών, την κατσικίσια πίπα. Είχαν την ευκαιρία να εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους με ένα διασκεδαστικό παιχνίδι τύπου «σωστό ή λάθος». Στο δεύτερο μισό του εργαστηρίου μπορούσαν να παίξουν ένα συνθεσάιζερ γκαίντας και ένα παλιό παιχνίδι φύλαξης πύλης (δύο παιδιά φτιάχνουν μια πύλη με τα χέρια τους, τα άλλα περπατούν κάτω από αυτήν, αν σταματήσει η μουσική, η πύλη κλείνει και όποιος μένει στην πύλη ενώνεται με αυτή και έτσι η πύλη επεκτείνεται και μεγαλώνει ενώ ο τελευταίος που μένει κάτω από την πύλη είναι ο νικητής).

Στο τέλος των εργαστηρίων, τα παιδιά έγραψαν στους φίλους τους από το άλλο σχολείο για να τους πουν τι ένιωσαν κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων στο μουσείο. Οι απαντήσεις τους ήταν πολύ ευγενικές: «Καλή τύχη!», «Ποτέ μην τα παρατάς!», «Ελπίζω να ξαναϊδωθούμε!», «Χάρηκα που ήμουν μαζί σου!», «Ελπίζω η φιλία μας να διαρκέσει πολύ καιρό!», «Χαίρομαι που με βοήθησες!» Ελπίζουμε ότι παιδιά από διαφορετικά σχολεία, με αισθητηριακές αναπηρίες και χωρίς αναπηρίες, έκαναν μακροχρόνιες φιλίες κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων.

Η επιτυχία του πιλοτικού προγράμματος αποδεικνύεται από το γεγονός ότι το Δημοτικό Σχολείο για άτομα με προβλήματα όρασης επιθυμεί να συνεχίσει τη συνεργασία μας και έχουν υπάρξει αρκετά αιτήματα συμμετοχής στα εργαστήρια μας κατά το σχολικό έτος 2022-2023 από ιδρύματα με αντικείμενο τα προβλήματα όρασης. Έτσι, το έργο δε θεωρείται ολοκληρωμένο καθώς στο μέλλον θα θέλαμε να κάνουμε τα καθοδηγούμενα, παιγνιώδη

μουσειακά εκπαιδευτικά εργαστήρια μας διαθέσιμα σε όσο το δυνατόν περισσότερους επισκέπτες με αισθητηριακές διαταραχές.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΕΘΝΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΗΣ ΤΡΑΝΣΥΛΒΑΝΙΑΣ

Το Μουσείο Εθνογραφίας της Τρανσυλβανίας είναι ένα από τα πρώτα μουσεία στη Ρουμανία που ανέλαβε προγράμματα και δραστηριότητες με στόχο τη δημιουργία και βελτίωση της πολιτιστικής προσφοράς, προκειμένου να συμπεριλάβει άτομα με αισθητηριακές αναπηρίες στην πολιτιστική πράξη. Μεταξύ των έργων που έχουν υλοποιηθεί μέχρι στιγμής για το σκοπό αυτό αναφέρουμε τα εξής:

2009: «Ίσες ευκαιρίες στην πρόσβαση στον πολιτισμό. Μουσειακές τεχνικές πολιτισμικής ενσωμάτωσης ατόμων με αναπηρίες» — απτική έκθεση για άτομα με προβλήματα όρασης.

2013: «Σιωπή — ένα εμπόδιο που ξεπερνιέται» — σειρά δραστηριοτήτων για μαθητές (7-11 ετών) με και χωρίς προβλήματα ακοής και λεκτική επικοινωνία.

2014-2017: «Γεφύρωση του χάσματος μεταξύ μουσείων και ατόμων με προβλήματα όρασης (BAGMIVI)» — εκπαίδευση για υπαλλήλους μουσείων και δραστηριότητες για άτομα με προβλήματα όρασης.

2017: «Ανακαλύψτε, μάθετε, παίξτε!» — Δραστηριότητες για μαθητές με και χωρίς προβλήματα ακοής και λεκτικής επικοινωνίας.

Στα πλαίσια του έργου ToMIMEuS: Towards a Multisensory and Inclusive Museum for Individuals with Sensory Disabilities, το μουσείο διοργάνωσε δύο δραστηριότητες για μαθητές ηλικίας 6-14 ετών. Η μία από τις ομάδες αποτελούνταν από μαθητές με προβλήματα όρασης, σε συνδυασμό με μαθητές χωρίς αισθητηριακές διαταραχές, ενώ η άλλη ομάδα διαμορφώθηκε με μαθητές με και χωρίς προβλήματα ακοής και λεκτικής επικοινωνίας. Λόγω της επιδημιολογικής κατάστασης, τα μαθήματα διεξήχθησαν τόσο διαδικτυακά όσο και διά ζώσης.

Ο γενικός στόχος των μαθημάτων ήταν η ένταξη και η συμμετοχή παιδιών με αισθητηριακές αναπηρίες σε πολιτιστικές-εκπαιδευτικές δραστηριότητες, εφικτές σε ένα εθνογραφικό μουσείο. Επίσης, τα μαθήματα αποσκοπούσαν στη δημιουργία μιας βέλτιστης επαφής μεταξύ των μαθητών χωρίς ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες μέσω της διεξαγωγής κοινών δραστηριοτήτων,

Σκοπός της δραστηριότητας: αύξηση του βαθμού γνώσης του παραδοσιακού πολιτισμού μέσω ενός στοιχείου με αξία εμπορικής ταυτότητας: την παραδοσιακή φορεσιά.

Για την προετοιμασία του μαθήματος έγιναν οι παρακάτω προκαταρκτικές δραστηριότητες: σχεδιασμός και χρήση ειδικών μουσειακών τεχνικών: κατασκευή κιτ με δείγματα υλικών: φύλλα εργασίας: παραδοσιακές φορεσιές — μινιατούρες: υφασμάτινες κούκλες < υλικά επίδειξης και εργασίας για τη δοκιμή διαφόρων κλωστοϋφαντουργικών τεχνικών, επιλογή υλικών και τεχνικές διακόσμησης.

Η πρώτη δραστηριότητα πραγματοποιήθηκε στις 16.12.2021, στον κεντρικό εκθεσιακό χώρο του μουσείου, όπου τα παιδιά έγιναν δεκτά από τον επικεφαλής της δραστηριότητας και από το προσωπικό του μουσείου, τόσο προφορικά όσο και μέσω της νοηματικής γλώσσας. Σε μια εισαγωγική συζήτηση, οι φοιτητές γνώρισαν τα χαρακτηριστικά και τις λειτουργίες των μουσείων, καθώς και τη συγκεκριμένη λειτουργία των μουσείων της εθνογραφίας. Παρουσιάστηκαν επίσης οι τύποι οικотόπων: αστικοί (όχι άνθρωποι, πολλά κτίρια διαφόρων μεγεθών, πολλοί δρόμοι κλπ) και αγροτικοί (λιγότεροι άνθρωποι, λίγα κτίρια, μεγαλύτερες αποστάσεις, λιγότεροι δρόμοι, μικρότερα σπίτια με βοηθητικά κτίσματα, λίγα κοινοτικά κτίρια/εκκλησία στο κέντρο του χωριού, κήποι, γη έξω από το χωριό, βασικά επαγγέλματα και τρόπος ζωής). Στη συνέχεια η δραστηριότητα συνεχίστηκε με την αποσαφήνιση της έννοιας του ενδύματος και του πρωταρχικού ρόλου του, αυτού της προστασίας του σώματος. Σε μια πρακτική επίδειξη, κάθε παιδί έλαβε ένα βαμβακερό γάντι και κλήθηκε να βάλει το γάντι του και να παρατηρήσει τη διαφορά μεταξύ καλυμμένου και ακάλυπτου χεριού και τη λειτουργία του γαντιού. Αυτό ανέδειξε την έννοια της ένδυσης από την άποψη της πρακτικής λειτουργίας της.

Η δεύτερη δραστηριότητα πραγματοποιήθηκε στις 07.04.2022, με τη συμμετοχή ομάδας μαθητών ηλικίας 6-7 ετών, μαθητών με προβλήματα όρασης και μαθητών με τυπική ανάπτυξη.

Η δομή της δεύτερης δραστηριότητας ήταν παρόμοια με την προηγούμενη, αλλά το περιεχόμενό της ήταν απλούστερο, προσαρμοσμένο στην ηλικία και τις ικανότητες των συμμετεχόντων. Δε χρησιμοποιήθηκαν γραπτά φύλλα εργασίας και τα καθήκοντα που εκτελούνταν από τα παιδιά ήταν ευκολότερα: ύφανση τριών νημάτων, συνηθισμένο παζλ, ξύλινο παζλ με υφασμάτινα υλικά.

Συμπεράσματα

Ο χρόνος για την παρουσίαση των δύο ομάδων, η προκαταρκτική συζήτηση για τον τρόπο επικοινωνίας με τα άτομα με αισθητηριακές διαταραχές, η παρουσίαση και εκμάθηση των νοημάτων (καλημέρα, γεια, ευχαριστώ) ή η αποκλειστικά απτική εξερεύνηση επιλεγμένων αντικειμένων τόνωσαν το ενδιαφέρον και την ενσυναίσθηση παιδιών με τυπική ανάπτυξη. Ακόμη και κατά τη διάρκεια δραστηριοτήτων έκαναν ερωτήσεις σχετικά με τη νοηματική

γλώσσα και προσπάθησαν να έρθουν σε επαφή με παιδιά με προβλήματα ακοής μέσα από τα λίγα νοήματα που έμαθαν. Ως εκ τούτου, μπορούμε να θεωρήσουμε ότι ο στόχος της ευαισθητοποίησης ως προς αυτόν τον τρόπο επικοινωνίας και την αλληλεπίδραση με παιδιά της ίδιας ηλικίας, με διαφορετικές ανάγκες, επιτεύχθηκε.

Η δραστηριότητα είχε προγραμματιστεί για μια μικρότερη ομάδα (πέντε μαθητές χωρίς αναπηρίες, πέντε μαθητές με αισθητηριακές αναπηρίες), αλλά στο τέλος παρουσιάστηκε ένας μεγαλύτερος αριθμός συμμετεχόντων, κατόπιν αιτήματος των εκπαιδευτικών της ομάδας παιδιών τυπικής ανάπτυξης. Οι δυσκολίες που προκλήθηκαν από τον μεγαλύτερο από τον αναμενόμενο αριθμό συμμετεχόντων ξεπεράστηκαν με επιπλέον επιμελητές, καθένας από τους οποίους ήταν υπεύθυνος για έξι παιδιά.

Η προετοιμασία αρκετά εκτενούς διδακτικού υλικού και ο συντονισμός της ατομικής δραστηριότητας ή πρακτικής σε μικρές ομάδες διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο ώστε να εξισορροπηθεί ο ρυθμός εργασίας και οι συμμετέχοντες να νιώσουν ικανοποίηση προκειμένου να ολοκληρώσουν τα καθήκοντά τους.

Το επιλεγμένο θέμα ήταν ταυτόχρονα γνωστό στα παιδιά (οι έννοιες του ντυσίματος/γδυσίματος, πρακτικές λειτουργίες του ενδύματος), αλλά ήταν επίσης δεκτικά σε νέες πληροφορίες (είδη πρώτων υλών, κοινωνικές λειτουργίες των ενδυμάτων), προσαρμοσμένες στην ηλικία των συμμετεχόντων.

Η ποικιλία των δραστηριοτήτων και ο ρυθμός τους συνέβαλαν στη διατήρηση του ενδιαφέροντος των παιδιών κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων.

ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗΣ

Το Σιδηροδρομικό Μουσείο Κωνσταντινούπολης άνοιξε το 2005, στον ιστορικό σταθμό της Κωνσταντινούπολης (Sirkeci), έναν παλιό σιδηροδρομικό σταθμό με μεγάλη ιστορία, ο οποίος προσπαθεί σήμερα να γίνει ένας σημαντικός τουριστικός πόλος, αναδεικνύοντας μια κληρονομιά μεγάλης σημασίας.

Έργα που έγιναν στο μουσείο στο πλαίσιο του έργου ToMiMEUs είχαν στόχο την αύξηση του επιπέδου προσβασιμότητας τόσο για επισκέπτες με προβλήματα όρασης όσο και για άτομα με προβλήματα ακοής. Προκειμένου να οργανωθούν δραστηριότητες για άτομα με προβλήματα όρασης και ακοής, το προσωπικό του μουσείου παρακολούθησε τα μαθήματα κατάρτισης που οργανώθηκαν στο πλαίσιο του έργου. Επίσης, ο σχεδιασμός των

δραστηριοτήτων έγινε μέσα από συζητήσεις που πραγματοποιήθηκαν στο μουσείο με τους εκπροσώπους των μη κυβερνητικών οργανώσεων σχετικών με προβλήματα ακοής και όρασης «Audio Description Association» και «Individual with Visual Impairment Association of Turkey».

Η πρώτη δραστηριότητα στο Σιδηροδρομικό Μουσείο της Κωνσταντινούπολης πραγματοποιήθηκε στις 16 Ιανουαρίου 2022 και είχε τον τίτλο «Επιβάτες στο τρένο, το τρένο αναχωρεί!» που αναπτύχθηκε από έναν από τους ερευνητές του έργου, τον Δρ Özcan Erkan Akgün. Στην εκδήλωση που διοργανώθηκε σε συνεργασία με το TCDD και το Πανεπιστήμιο Istanbul Medeniyet, συμμετείχαν παιδιά ηλικίας από 6 έως 12 ετών με διάφορα επίπεδα όρασης και ακοής. Συνοδευόμενα από προσωπικό του μουσείου εκπαιδευμένο στο πλαίσιο του έργου, τα παιδιά γνώρισαν για πρώτη φορά στο μουσείο ως σύνολο. Στη συνέχεια, ήρθαν σε επαφή με διάφορα υλικά και ρόλους στο μουσείο μέσα από δημιουργικές θεατρικές δραστηριότητες. Μετά την ολοκλήρωσή τους, τα παιδιά ζωγράφισαν και χρωμάτισαν εικόνες για το περιβάλλον και τα πράγματα που γνώρισαν και βίωσαν στο πλαίσιο της δραστηριότητας. Μετά τις καλλιτεχνικές σπουδές, οι ειδικοί από το Πανεπιστήμιο Istanbul Medeniyet πραγματοποίησαν συνεντεύξεις με τα παιδιά και τους γονείς τους. Κατά την αξιολόγηση της εκδήλωσης, οι συμμετέχοντες ειδικοί εξήγαγαν πρακτικά και θεωρητικά συμπεράσματα για περαιτέρω ανάπτυξη, χρήσιμα για την προετοιμασία των ακόλουθων ολοκληρωμένων μαθησιακών δραστηριοτήτων που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος.

Η δεύτερη δραστηριότητα στο Σιδηροδρομικό Μουσείο Κωνσταντινούπολης που πραγματοποιήθηκε στις 27 Μαρτίου 2022, με την ονομασία «Ας βρούμε τον μυστικό κώδικα στο μουσείο!» είχε ως συμμετέχοντες παιδιά ηλικίας μεταξύ 6 και 16 ετών, αντιπροσωπεύοντας μια μικτή ομάδα αποτελούμενη από παιδιά με προβλήματα ακοής, προβλήματα όρασης και παιδιά με τυπική ανάπτυξη.

Όπως και η πρώτη δραστηριότητα, έτσι και η δεύτερη ξεκίνησε με μια γενική ξενάγηση στο μουσείο και την παρουσίαση όλων των συλλογών του. Αναπτύχθηκε από τον ερευνητή του έργου Dr. Ayşe Tuğba Öner, η δραστηριότητα «Ας βρούμε τον μυστικό κώδικα στο μουσείο!» με στόχο να καθοδηγήσει τα παιδιά να ακολουθήσουν τις ενδείξεις και να βρουν τις κάρτες που ήταν κρυμμένες στο μουσείο. Με την αποκρυπτογράφηση του μυστικού κώδικα σε κάθε κάρτα, τα παιδιά προσπάθησαν να βρουν όλες τις κάρτες. Τα παιδιά που βρήκαν όλες τις κάρτες και έλυσαν τους κωδικούς ολοκλήρωσαν τη δραστηριότητα. Ένας πιστοποιημένος διερμηνέας νοηματικής γλώσσας συνόδευε τα παιδιά καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας, από την πρώτη στιγμή που ήρθαν στο μουσείο. Μετά την εκδήλωση, η ομάδα ειδικών του

Πανεπιστημίου Istanbul Medeniyet πραγματοποίησε συνεντεύξεις με τα παιδιά και τους γονείς τους, οι οποίοι εξέφρασαν την ικανοποίησή τους.

ΔΙΚΤΥΟ ΒΑΛΚΑΝΙΚΩΝ ΜΟΥΣΕΙΩΝ (BALKAN MUSEUM NETWORK) — ΜΙΑ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Οι δραστηριότητες των μουσείων - εταίρων συμπληρώθηκαν από τις συνεισφορές στο έργο που προήλθαν από μια σειρά μουσείων από τη Βοσνία και την Ερζεγοβίνη, τη Δημοκρατία της Σερβίας και τη Βόρεια Μακεδονία, μέλη του Δικτύου Βαλκανικών Μουσείων. Ακόμη και αν η συμβολή του Δικτύου Βαλκανικών Μουσείων αναμενόταν να πραγματοποιηθεί κυρίως στον τομέα της διάδοσης των αποτελεσμάτων του έργου, η συμμετοχή των ειδικών του μουσείου στις διεθνικές συναντήσεις του έργου και η μόνιμη επαφή με τους άλλους εταίρους του έργου οδήγησαν στον εντοπισμό πρόσθετων μορφών συμμετοχής των μουσείων-μελών στην οργάνωση δραστηριοτήτων για άτομα με αναπηρίες.

Με βάση την εμπειρία που αποκτήθηκε στο πλαίσιο του έργου TOMIMEUS, δύο από τα μουσεία, μέλη του Δικτύου Βαλκανικών Μουσείων, συγκεκριμένα το Μουσείο και το Ινστιτούτο NI στη Μπίτολα της Βόρειας Μακεδονίας και το Homeland Museum του Κηζάενεβας, στη Σερβία, διοργάνωσαν δραστηριότητες στις οποίες συμμετείχαν μικτές ομάδες παιδιών με προβλήματα όρασης και ακοής, με την συμμετοχή παιδιών χωρίς αναπηρίες.

Νιώστε την κληρονομιά

Δραστηριότητα 15 παιδιών με και χωρίς προβλήματα όρασης, η οποία πραγματοποιήθηκε μετά από προπαρασκευαστική φάση, η οποία περιελάμβανε συνάντηση μέσω zoom και επίσκεψη σε μουσείο. Η δραστηριότητα ξεκίνησε με συνεντεύξεις/ερωτηματολόγιο για εκπαιδευτικούς και ειδικούς παιδαγωγούς και παιδιά, και συνέχισε με την παρουσίαση στους συμμετέχοντες, απτικών μουσειακών αντικειμένων, αντιγράφων των μουσειακών αντικειμένων, απτικές εικόνες, θρύλους και ερμηνευτικά κείμενα σε γραφή Braille. Οι διοργανωτές δημιούργησαν επίσης μια μουσειοσκευή γεμάτη από διάφορα αντικείμενα - απτικά αντίγραφα, κατασκευασμένα από διαφορετικά υλικά (τύπος, σχήματα και υφή). Η δραστηριότητα περιελάμβανε επίσης τις ακόλουθες πτυχές: επεξηγήσεις στους συμμαθητές με βάση την περιγραφή και το άγγιγμα των απτικών εικόνων, ευκαιρία να αποκαλυφθεί το «μυστικό» αλφάβητο στους συμμαθητές χωρίς αναπηρίες και κάθε συμμετέχοντας μπορούσε να γράψει μια λέξη ή το όνομά του σε Μπράιγ και έπειτα αξιολόγηση.

Εξερευνήστε το Μουσείο

Δραστηριότητα που περιλαμβάνει 15 παιδιά με ή χωρίς προβλήματα ακοής, ηλικίας 7-15 ετών, η οποία πραγματοποιείται μετά από προπαρασκευαστική φάση που περιλαμβάνει μια διαδικτυακή εισαγωγή μέσω Zoom και επίσκεψη σε μουσείο, καθώς και συνέντευξη/ερωτηματολόγιο για την αξιολόγηση των αναγκών των εκπαιδευτικών, των ειδικών εκπαιδευτικών και των παιδιών. Η δραστηριότητα περιελάμβανε: ερμηνεία μιας σειράς επιλεγμένων αντικειμένων από τη συλλογή του μουσείου, δημιουργικό εργαστήριο, με τη συμμετοχή καθηγητών ειδικής αγωγής και καθηγητών καλλιτεχνικών. Τα υλικά για το εργαστήριο περιελάμβαναν: χαρτί, χρώματα, κόλλα, βίντεο, ταμπλέτες και μουσειακά αντίγραφα. Τα υλικά που κατασκευάστηκαν κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου παρουσιάστηκαν σε έκθεση.

Οι συνεισφορές των εταίρων του Δικτύου Βαλκανικών Μουσείων έχουν συμπληρώσει με συνέπεια την εμπειρία της κοινοπραξίας, ανοίγοντάς την σε τομείς που δεν έχουν ακόμη διερευνηθεί, αναδεικνύοντας δεξιότητες στους συνεργαζόμενους οργανισμούς που θα μπορούσαν να αναπτυχθούν σε μελλοντικά έργα.

ΑΝΑΤΡΟΦΟΔΟΤΗΣΗ ΚΑΙ ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ ΠΑΙΔΙΩΝ

Δίκτυο Βαλκανικών Μουσείων

Αποτελέσματα αξιολόγησης — παιδιά με προβλήματα ακοής και άλλες αναπηρίες	Ηλικία - από 8-14, αγόρια — 8, κορίτσια — 7; 15 συνολικά Από 9 — 38 μικτή ομάδα παιδιών και ατόμων με αναπηρίες (πρώην μαθητές της ειδικής τάξης στο δημοτικό σχολείο) 3 κορίτσια και 7 αγόρια, 10 συνολικά <i>Πηγαίνω στο μουσείο αρκετές φορές κατά τη διάρκεια του έτους — 10 απαντήσεις, Δεν πηγαίνω κάθε χρόνο στο μουσείο - 14 απαντήσεις, Δεν έχω πάει ποτέ σε μουσείο - 1 απάντηση. Πηγαίνω στο μουσείο μόνο με το σχολείο - 14 απαντήσεις Πηγαίνω στο μουσείο με φίλους και οικογένεια — 10 απαντήσεις</i> Τι νομίζεις ότι είναι το μουσείο Ξέρω τι είναι μουσείο, ήμουν εκεί πέρυσι - θυμάμαι τα πάντα Σε ένα μουσείο βλέπω ένα πολύ ενδιαφέρον όπλο Μουσείο είναι ένα μέρος όπου μπορείτε να δείτε ωραία έργα ζωγραφικής Το μουσείο είναι ένα κτίριο όπου οι επιμελητές λένε ιστορίες για παλιά αντικείμενα. Μουσείο είναι ένα μέρος όπου έχουμε την ευκαιρία να παρακολουθήσουμε στη νοηματική γλώσσα βίντεο σχετικά με τα αντικείμενα Δεν έχω πάει ποτέ σε μουσείο, αλλά θα πάω σύντομα. Νομίζω ότι αυτό το μουσείο είναι κάτι σαν κουτί θησαυρού. Μουσείο είναι ένα μέρος όπου μπορούμε να δούμε παλιά αντικείμενα (5 απαντήσεις είναι πολύ όμοιες) Μουσείο είναι ένα πολύ ενδιαφέρον μέρος γεμάτο ενδιαφέρουσες ιστορίες Μουσείο είναι ένα κτίριο όπου οι άνθρωποι νοιάζονται για τα αντικείμενα από το παρελθόν Μουσείο στην πόλη μας είναι ένα παλιό κτίριο και στο εσωτερικό του παρουσιάζουν παλιές φορεσιές, πιάτα, νομίσματα, εικόνες. (Σχόλιο της Irena: «Πολλές από τις απαντήσεις συνδέονται με ένα «μέρος» και επίσης, θυμούνται πολλά από τα αντικείμενα των προηγούμενων ετών».) Τα μουσεία διατηρούν μνήμες, παλιά πράγματα, τι χρησιμοποιούμε για τη ζωή στην πόλη και την ύπαιθρο, κάνουμε εκθέσεις στο μουσείο και
--	--

	θεατρικά έργα, κεντάμε, πλέκουμε, υφαίνουμε, παίζουμε όργανα, διασκεδάζουμε... Πόσο χρόνο περνάτε συνήθως σε μια έκθεση; 45-60 λεπτά x14 απαντήσεις; 60-90 λεπτά x 10 απαντήσεις; Ποιο από όσα υπάρχουν στη λίστα κάνετε σε ένα μουσείο; Παρακολούθηση βίντεο (ναι), Άκουσμα ηχητικής αφήγησης (ναι), Ανάγνωση (ναι), Σχεδίαση (ναι), Γράφοντας (όχι), Παρακολούθηση/Ακούγοντας μια ιστορία (ναι), Παίζοντας παιχνίδια (ναι), Παίζοντας σε έναν υπολογιστή/ψηφιακό παιχνίδι (ναι), Αγγίζοντας ένα αντικείμενο (ναι), Ψάχντε για αντικείμενα (ναι), Μάθετε νέες λέξεις (ναι), Μάθετε νέα πράγματα (ναι); Έφτιαξες με το χέρι κάτι στο μουσείο που πήρες σπίτι; Ναι, έκανα σχέδιο και τα έβαλα σε έναν τοίχο στο σχολείο μας (και τα 15) Ναι, σχεδιάσαμε, κάναμε κέικ, καλάθια, είχαμε μια παράσταση και εργαστήρια (10 απαντήσεις) Διαβάσατε τις επιγραφές δίπλα στα αντικείμενα κατά τη διάρκεια των επισκέψεων στο μουσείο; Ναι, μερικές από τις επιγραφές. Ναι, διάβασα πολλές επιγραφές (ναι). Πώς αισθανθήκατε κατά τη διάρκεια των επισκέψεών σας στο μουσείο; Πέρασα τόσο καλά που σίγουρα θα ξαναπάω σε μουσείο. (Όλες οι 14+10 απαντήσεις); Γνωρίζετε έναν ενήλικα ή ένα παιδί που αντιμετωπίζει δυσκολίες όρασης / ακοής; Ναι Εάν η απάντησή σας στην προηγούμενη ερώτηση ήταν ναι, από πού γνωρίζετε το άτομο με προβλήματα όρασης ή ακοής Ένας από τους φίλους μου έχει προβλήματα όρασης/ακοής Άλλο: είμαστε όλοι με προβλήματα ακοής. Έχεις πάει ποτέ σε μουσείο με κάποιον με προβλήματα όρασης ή ακοής; Ναι
Αποτελέσματα	Πώς προετοιμάσατε τα παιδιά για αυτή την επίσκεψη;

αξιολόγησης — εκπαιδευτικοί — μικτή ομάδα παιδιών (προβλήματα ακοής) και άλλες αναπηρίες	<i>Διαλέξεις, ιστορίες, προηγούμενη επίσκεψη σε μουσεία και καλεσμένους ομιλητές από το μουσείο, διάλογος</i> <i>Άλλα: Παρουσίαση βίντεο νοηματικής γλώσσας στο YouTube σχετικά με την έκθεση, συναντήσεις Zoom με προσωπικό μουσείων και παιδιά πριν από την επίσκεψη</i> 2. Τι ρόλο είχατε κατά τη διάρκεια της επίσκεψης με τα παιδιά; Τι κάνατε; <i>Επαγγελματίας βοηθός, ερμηνεία στη νοηματική γλώσσα, κατά τη διάρκεια συνάντησης Zoom, κατά τη διάρκεια επίσκεψης στο μουσείο, κατά τη διάρκεια δημιουργικού εργαστηρίου (καθηγητής - διερμηνέας νοηματικής γλώσσας), προώθηση της δημιουργικότητας και της αλληλεπίδρασης, ανταλλαγή γνώσεων κατά τη διάρκεια δημιουργικού εργαστηρίου (καθηγητής καλλιτεχνικών)</i> 3. Παρακαλούμε ονομάστε 3 πλεονεκτήματα της επίσκεψης του μουσείου για τα παιδιά: <i>Ευκαιρία, προβολή, ένταξη, προσβασιμότητα, συνεργασία. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την πολιτιστική κληρονομιά, την κοινωνικοποίηση, τη διασκέδαση, τη δημιουργικότητα</i> 4. Ποιες προκλήσεις/ δυσκολίες αντιμετωπίσατε κατά την επίσκεψή σας στο μουσείο με τα παιδιά; <i>Φυσικοί φραγμοί. Πρόκληση: διοργάνωση εργαστηρίου με τους περιορισμούς λόγω του Covid 19 και τα πρωτόκολλα, δεν υπήρχαν δυσκολίες: «Έχουμε το δικό μας βανάκι, οπότε όταν είστε έτοιμοι - θα έρθουμε να σας επισκεφθούμε» (Το σχολείο και το παιδικό ξενοδοχείο όπου ζουν απέχει αρκετά χιλιόμετρα από το μουσείο).</i> 5. Τι ευκαιρίες αναγνωρίσατε μετά από αυτή την επίσκεψη στο μουσείο; <i>Μπορούμε να δώσουμε οδηγίες σε προσωπικό μουσείων, σχετικά με το τι είναι χρήσιμο για τα παιδιά, ανάλογα με τις ανάγκες, τις ικανότητές τους κλπ., να οργανώνουμε μια επίσκεψη, τουλάχιστον μία φορά το χρόνο για τα παιδιά, καθώς επιθυμούν να αποκτήσουν περισσότερες γνώσεις σχετικά με την πολιτιστική κληρονομιά, να οργανώσουμε εργαστήρια δημιουργικής τέχνης τουλάχιστον δύο φορές το χρόνο και να υποστηρίξουμε ταλέντα (κωφά παιδιά εκφράζουν ενδιαφέρον για την τέχνη) - Δάσκαλος Καλλιτεχνικών.</i> <i>Νέες ευκαιρίες για τα μέλη του συλλόγου και PWDs, νέα εργαστήρια και προγράμματα, πρόσθετο ψηφιακό περιεχόμενο;</i> 6. Προτάσεις:
---	---

	Προτείνουμε να συνεχίσετε με βίντεο στη νοηματική γλώσσα σχετικά με μουσειακά εκθέματα και άλλα θέματα (πολιτιστική κληρονομιά) και να τα μοιραστείτε με άλλα ειδικά σχολεία στη χώρα. Προτείνουμε να τοποθετήσετε κωδικούς QR δίπλα στα εκθέματα, (όπως κάνετε ήδη), για περισσότερα αντικείμενα. Δημιουργία νέων ευκαιριών και εργαστηρίων.
Αποτελέσματα αξιολόγησης — παιδιά με προβλήματα όρασης	1. Πόσο χρόνων είσαι; 12 2. Υπογραμμίστε τη σωστή απάντηση: κορίτσια - 12 3. Πόσο συχνά πηγαίνετε στο μουσείο; Μία φορά το χρόνο (και τα 12) 4. Με ποιον πηγαίνεις στο μουσείο; Πηγαίνω στο μουσείο μόνο με το σχολείο. x (όλα 12) 5. Τι νομίζετε ότι είναι ένα μουσείο; Κτίριο γεμάτο παλιά πράγματα, μέρος όπου μπορείτε να έχετε επιπλέον εκπαίδευση και διασκέδαση, κτίριο όπου το μουσειακό προσωπικό φροντίζει παλιές στολές, μέρος όπου βρίσκω παλιά νομίσματα, μουσείο είναι ένα μέρος όπου μπορούμε να πάμε με μάσκες και να επισκεφτούμε εκθέσεις, ένα μέρος όπου μπορείτε να κάνετε 100 ερωτήσεις σχετικά με τα παλιά αντικείμενα, προσωπικό που αφηγείται ενδιαφέρουσες ιστορίες, σε ένα μουσείο μπορείτε να φωτογραφίσετε παλαιά αντικείμενα, μουσείο είναι ένα μέρος όπου μπορούμε να ζωγραφίσουμε και να μείνουμε μπροστά από την βιτρίνα, μουσείο είναι ένα μέρος όπου μπορούμε να αγγίξουμε πολλά αντικείμενα και να αγγίξουμε απτικές εικόνες, μουσείο είναι ένα ίδρυμα το οποίο είναι φίλος του παιδιού, μουσείο είναι ένα μέρος όπου μπορούμε να δούμε πολλά πράγματα από το παρελθόν. 6. Πόσο χρόνο αφιερώνετε συνήθως σε μια έκθεση; 45-60 λεπτά x (όλα 12) 7. Ποια από όσα βρίσκονται στη λίστα κάνετε σε ένα μουσείο; Παρακολούθηση βίντεο (όλα 12), Άκουσμα ηχητικής αφήγησης (όλα 12), Ανάγνωση (όλα 12), Σχέδιο (όλα 12), Παρακολούθηση/Ακούγοντας μια ιστορία (όλα 12), Αγγίζοντας ένα αντικείμενο (όλα 12), Εύρεση αντικειμένων (όλα 12), Εκμάθηση νέων λέξεων (όλα 12), Εκμάθηση νέων πραγμάτων (όλα 12); 8. Κάνετε με το χέρι κάτι σε ένα μουσείο που πήρατε σπίτι; Ναι, έκανα αντίγραφα από πηλό (εργαστήριο -πριν από δύο χρόνια), ζωγραφιές μου 9. Διαβάσατε τις επιγραφές δίπλα στα αντικείμενα κατά τη διάρκεια των επισκέψεων στο μουσείο; Ναι, διάβασα πολλές επιγραφές (και οι 12). 10. Πώς αισθανθήκατε κατά τη διάρκεια των επισκέψεών σας στο μουσείο;

	<i>Είχα μια τόσο καλή στιγμή που σίγουρα θα πάω σε ένα μουσείο και πάλι (όλα 12)?</i> 11. Γνωρίζετε έναν ενήλικα ή ένα παιδί που αντιμετωπίζει δυσκολίες όρασης / ακοής; <i>Ναι (και τα 12);</i> 12. Εάν η απάντησή σας στην προηγούμενη ερώτηση ήταν ναι, από πού γνωρίζετε το άτομο με προβλήματα όρασης ή ακοής <i>Ένας από τους συμμαθητές μου έχει προβλήματα όρασης/ακοής (11 συμμετέχοντες); (Δύο παιδιά με μεγάλο ποσοστό βλάβης, αλλά δεν το δηλώνουν αυτό): Άλλα: «Είμαι παιδί με οπτική αναπηρία» (1 συμμετέχων).</i> Έχεις πάει ποτέ σε μουσείο με κάποιον με προβλήματα όρασης ή ακοής; <i>Ναι x (και τα 12);</i>
Αποτελέσματα αξιολόγησης — εκπαιδευτικοί — μικτή ομάδα παιδιών (προβλήματα όρασης)	1. Πώς προετοιμάσατε τα παιδιά για την επίσκεψη αυτή; <i>Διαλέξεις, Ιστορίες, Παρουσιάσεις, Φυλλάδια, Βίντεο, Επισκέπτες από το μουσείο/προηγούμενες επισκέψεις στο μουσείο, επίσκεψη στην ιστοσελίδα του μουσείου, συναντήσεις Zoom με μουσειακά αντικείμενα και παιδιά πριν την επίσκεψη κ.ά.</i> 2. Ποιο ρόλο είχατε κατά τη διάρκεια της επίσκεψης με τα παιδιά; Τι κάνατε; <i>Οργάνωση της επίσκεψης, συνεργασία με το προσωπικό των μουσείων, εύρεση σύνδεσης με την έκθεση με θέματα του τακτικού εκπαιδευτικού προγράμματος, προώθηση της εξερεύνησης, βοήθεια ατόμων με προβλήματα όρασης μέσω μουσείου κ.λπ.</i> 3. Ποια ήταν τα 3 πλεονεκτήματα της επίσκεψης του μουσείου για τα παιδιά; <i>Απόκτηση γνώσης, υποστήριξη δημιουργικότητας, θετική ατμόσφαιρα.</i> 4. Ποιες προκλήσεις/ δυσκολίες αντιμετωπίσατε κατά την επίσκεψή σας στο μουσείο με τα παιδιά; <i>Πρόκληση - να υποστηρίξω την εξερεύνηση των παιδιών χωρίς προβλήματα και να δώσω μεγαλύτερη προσοχή στην αισθητηριακή εμπειρία των παιδιών με οπτική αναπηρία, δεν υπήρχαν δυσκολίες</i> 5. Ποιες ευκαιρίες εντοπίσατε μετά από αυτή την επίσκεψη στο μουσείο; <i>Το να μένεις σε επαφή με προσωπικό μουσείων σχετικά με τα διάφορα θέματα που σχετίζονται με το τακτικό πρόγραμμα για να εμπλουτιστούν οι γνώσεις των μαθητών, να γίνεται διαμοιρασμός εμπειριών με άλλους εκπαιδευτικούς και να προτείνονται επισκέψεις, περισσότερες διά ζώσης επισκέψεις ή μέσω Zoom κλπ.</i>

	6. Προτάσεις: <i>Προτείνω το προσωπικό των μουσείων να συνεχίσει με εκπαιδευτικά εργαστήρια και επισκέψεις για παιδιά με οπτική αναπηρία και σε συνεργασία με ειδικούς εκπαιδευτικούς του σχολείου μας να εντοπίζουν ανάγκες, ικανότητες κλπ.</i>
--	---

ΟΥΓΓΑΡΙΑ

Σκέψεις των μαθητών

Στο τέλος των εργαστηρίων, τα παιδιά κλήθηκαν να γράψουν στους φίλους τους από το άλλο σχολείο για να τους πουν τι ένιωσαν κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων στο μουσείο. Οι απαντήσεις τους ήταν πολύ ευγενικές: «Καλή τύχη!», «Ποτέ μην τα παρατάς!», «Ελπίζω να ξαναϊδωθούμε!», «Χάρηκα που ήμουν μαζί σου!», «Ελπίζω η φίλιά μας να διαρκέσει πολύ καιρό!», «Χαίρομαι που με βοήθησες!». Ελπίζουμε ότι από διαφορετικά σχολεία, τα παιδιά με αισθητηριακές αναπηρίες και τα παιδιά χωρίς αναπηρίες έκαναν μακροχρόνιες φιλίες κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων.

Σκέψεις των εκπαιδευτικών

Τέσσερις εκπαιδευτικοί παρείχαν ανατροφοδότηση μετά τις εκπαιδευτικές συνεδρίες του μουσείου. Οι απαντήσεις τους σχετικά με την προετοιμασία διέφεραν, αν και πραγματοποίησαν συζητήσεις και προηγούμενες επισκέψεις στο μουσείο, δεν αισθάνθηκαν την ανάγκη προετοιμασίας. Όλοι τους τόνισαν θετικά το ότι το προσωπικό του μουσείου ήταν καλά προετοιμασμένο και προσέλκυσε επαρκώς το ενδιαφέρον των παιδιών. Το περιβάλλον και το θέμα των συνεδριών σχεδιάστηκαν προσεκτικά, δίνοντας έμφαση στις ανάγκες των παιδιών. Όλοι ανέφεραν ότι συνόδευαν τα παιδιά και βοήθησαν ώστε να ξεπεραστούν οι δυσκολίες επικοινωνίας. Αυτό δείχνει σαφώς ότι ο εκπαιδευτής/επικεφαλής του μουσείου και ο συνοδός δάσκαλος εργάζονται αρμονικά και βοηθούν ο ένας τον άλλο στο πλαίσιο μιας συνεδρίας.

Όλοι οι δάσκαλοι θεώρησαν ότι ήταν πολύ χρήσιμο και αποτελεσματικό το ότι τα παιδιά μπορούσαν να συναντηθούν με άλλα παιδιά με τυπική ανάπτυξη.

Μερικές προτάσεις έγιναν επίσης, σύμφωνα με τις οποίες αξίζει να διεξάγονται οι συνεδρίες με βραδύτερο ρυθμό, έτσι ώστε ένας διερμηνέας να μπορεί να διευκολύνει την κατανόηση. Υπήρξε επίσης ανάγκη για μουσειοπαιδαγωγικές συνεδρίες σε θέματα που μπορούν να προσαρμοστούν στο σχολικό πρόγραμμα σπουδών. Παρατηρήθηκε ότι στην

ομάδα όπου υπήρχαν μόνο κορίτσια, σχηματίστηκαν δυνατότερες φιλίες, γεγονός που επιτρέπει να συμπεράνουμε ότι η αποτελεσματικότητα των συνεδριών μπορεί να επηρεαστεί από τη σύνθεση της ομάδας, καθώς είναι χαρακτηριστικό της αναπτυξιακής ψυχολογίας ότι τα κορίτσια και τα αγόρια αυτής της ηλικιακής ομάδας είναι λιγότερο φιλικά το ένα προς το άλλο.

Με βάση αυτή την εμπειρία, φάνηκε πως η επιτυχία των συνεδριών επηρεάζεται από το χρονοδιάγραμμα. Σε μια ομάδα με την οποία πραγματοποιήσαμε 4 συνεδρίες ανάμεσα στις οποίες μεσολάβησε μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, παρατηρήθηκαν λιγότερο στενές σχέσεις, ενώ στην ομάδα που ήρθε σε εμάς 4 φορές σε μικρότερο χρονικό διάστημα, παρατηρήθηκε περισσότερος ενθουσιασμός, προσμονή και χαρά.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ

Απάντηση 1 (δάσκαλος από το σχολείο των βαρήκοων ατόμων)

1. Πώς προετοιμάσατε τα παιδιά για αυτή την επίσκεψη;
○ Διαλέξεις ○ Ιστορίες ○ Παρουσιάσεις ○ Φυλλάδια ○ Βίντεο ○ Βιβλία, Εγκυκλοπαίδειες, Άλμπουμ ○ Επισκέπτες από το μουσείο/προηγούμενες επισκέψεις στο μουσείο x Άλλα: Δεν προετοίμασα τα παιδιά.
2. Τι ρόλο είχατε κατά τη διάρκεια της επίσκεψης με τα παιδιά; Τι κάνατε;
Συνόδευσα τα παιδιά. Βοήθησα να ξεπεραστούν οι δυσκολίες επικοινωνίας.
3. Παρακαλώ ονομάστε 3 οφέλη που αποκόμισαν τα παιδιά από την επίσκεψή τους στο μουσείο.
Οι συνεδρίες ήταν χρήσιμες για τα παιδιά διότι: 1. αυτοί [οι υπεύθυνοι εργαστηρίου / το μουσείο] πρόσφεραν μια εμπειρία, η γνώση μεταδόθηκε βιωματικά. Ήταν καλό που τα παιδιά μπορούσαν να κρατούν και να δοκιμάζουν αντικείμενα και το ότι η μουσική και ο χορός συμπεριλήφθηκαν επίσης ως δραστηριότητες 2. αυτοί [οι υπεύθυνοι εργαστηρίου/μουσείο] παρείχαν γνώσεις που μπορούν να χρησιμοποιήσουν [τα παιδιά] στο πλαίσιο άλλων μαθημάτων 3. αυτοί [οι υπεύθυνοι εργαστηρίου/μουσείο] βοήθησαν και βοηθούν στη σύνδεση με το εθνικό παρελθόν, τις παραδόσεις, και τις δικές τους ρίζες [των παιδιών] 4. τα παιδιά θα μπορούσαν να είναι μαζί με ενήλικες χωρίς προβλήματα ακοής και παιδιά άγνωστα σε αυτά, θα μπορούσαν να είναι μέρος της πλειοψηφίας του κοινωνικού περιβάλλοντος
4. Ποιες προκλήσεις/ δυσκολίες αντιμετωπίσατε κατά την επίσκεψή σας στο μουσείο με τα παιδιά;
Οργάνωση - επιλογή των συμμετεχόντων παιδιών (μπορούσαν να επιλέξουν μόνο 5 παιδιά), ενσωμάτωση του προγράμματος στη σχολική ζωή (μαθήματα,

χρονοδιάγραμμα, συνοδεία εκπαιδευτικών), το μουσείο απέχει πολύ από το σχολείο. Αλλά αυτές ήταν αποδεκτές προκλήσεις/δυσκολίες. Άξιζε τον κόπο!

5. Τι ευκαιρίες αναγνωρίσατε μετά από αυτή την επίσκεψη στο μουσείο;

Με βάση την αναφορά που έγινε κατά τη διάρκεια των συνεδριών, σκέφτηκα πόσο καλό θα ήταν να οργανωθούν μουσειακές παιδαγωγικές συνεδρίες ειδικά προσαρμοσμένες σε ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα σπουδών, π.χ. János vitéz (ουγγρικό αφηγηματικό ποίημα)

Προτάσεις:

Ίσως αξίζει τον κόπο να προσπαθήσουμε να ερμηνεύσουμε, τι γίνεται όταν ένας από τους συνοδούς απλοποιεί γλωσσικά αυτά που λέγονται στα παιδιά και να ερμηνεύσουμε επίσης ποια πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα μπορεί να έχει αυτό.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ

Απάντηση 2 (2 καθηγητές από το σχολείο των ατόμων με προβλήματα όρασης)

1. Πώς προετοιμάσατε τα παιδιά για αυτή την επίσκεψη;

- Διαλέξεις
- Ιστορίες
- Παρουσιάσεις
- Φυλλάδια
- Βίντεο
- Βιβλία, Εγκυκλοπαίδειες, Άλμπουμ
 - × Επισκέπτης από το μουσείο/προηγούμενες επισκέψεις στο μουσείο
- Άλλο.....

2. Τι ρόλο είχατε κατά τη διάρκεια της επίσκεψης με τα παιδιά; Τι κάνατε;

Ήμασταν συνοδοί, βοηθήσαμε όταν χρειαζόταν.

3. Παρακαλώ ονομάστε 3 οφέλη που αποκόμισαν τα παιδιά από την επίσκεψή τους στο μουσείο.

Οι συνεδρίες ήταν χρήσιμες για τα παιδιά διότι:

1. Είχαν την ευκαιρία να γνωρίσουν άλλους μαθητές.
2. Απέκτησαν νέες γνώσεις.

3. Υπήρξαν ενημερωτικές συνεδρίες.
4. Ποιες προκλήσεις/ δυσκολίες αντιμετωπίσατε κατά την επίσκεψή σας στο μουσείο με τα παιδιά;
Δεν υπήρχαν πολλές προκλήσεις. Τίποτα δεν τους προκάλεσε δυσκολίες.
5. Τι ευκαιρίες αναγνωρίσατε μετά από αυτή την επίσκεψη στο μουσείο;
Άλλα παιδιά από το σχολείο μας θα πρέπει επίσης να είναι σε θέση να παρακολουθήσουν αυτές τις συνεδρίες.
Προτάσεις:
Οι μαθητές μας είναι συνηθισμένοι σε πιο λεκτικές οδηγίες. Σε πολλές περιπτώσεις, έπρεπε αυτό να επιβεβαιωθεί, έτσι ώστε η ροή εργασίας να μη διακοπεί. Πρέπει να παρέχεις υποστήριξη από πολλαπλές γωνίες ώστε να μπορούν να δουν, να αγγίξουν και να αισθανθούν, και πρέπει να τραβάς συνεχώς την προσοχή τους σε αυτό.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ

Απάντηση 3 (δάσκαλος από το σχολείο των βαρήκων ατόμων)

1. Πώς προετοιμάσατε τα παιδιά για αυτή την επίσκεψη;
○ Διαλέξεις ○ Ιστορίες ○ Παρουσιάσεις ○ Φυλλάδια ○ Βίντεο ○ Βιβλία, Εγκυκλοπαίδειες, Άλμπουμ ○ Επισκέπτες από το μουσείο/προηγούμενες επισκέψεις στο μουσείο - x Άλλα: Με μια συνομιλία
2. Τι ρόλο είχατε κατά τη διάρκεια της επίσκεψης με τα παιδιά; Τι κάνατε;
Όταν ήταν απαραίτητο, βοηθούσα στην κατανόηση των εργασιών και των παρουσιάσεων κατά τη διάρκεια της συνεδρίας και του εργαστηρίου χειροτεχνίας.
3. Παρακαλώ ονομάστε 3 οφέλη που αποκόμισαν τα παιδιά από την επίσκεψή τους στο μουσείο.
Οι συνεδρίες ήταν χρήσιμες για τα παιδιά διότι:

1. Ήταν σε θέση να μάθουν για νέα και ενδιαφέροντα έθιμα, αντικείμενα και παραδόσεις.
2. Εκτός από τη θεωρία, οι συνεδρίες ήταν πολύ καλές και ενδιαφέρουσες ειδικά λόγω του γεγονότος πως οι συμμετέχοντες ήταν σε θέση να γνωρίσουν και να πάρουν στα χέρια τους τα αντικείμενα και να τα γνωρίσουν καλύτερα.
3. Εκτός από το να γνωρίσουν και να δοκιμάσουν τις ουγγρικές παραδόσεις, έκαναν νέες γνωριμίες και φίλους και επικοινωνούσαν πιο θαρραλέα με παιδιά χωρίς αναπηρίες.

4. Ποιες προκλήσεις/ δυσκολίες αντιμετωπίσατε κατά την επίσκεψή σας στο μουσείο με τα παιδιά;

Δεν αποτέλεσε ιδιαίτερη δυσκολία για μένα, επειδή το προσωπικό του μουσείου ήταν πολύ ευγενικό και εξυπηρετικό κατά τη διάρκεια των συνεδριών. (π.χ.: Πήραν έναν πίνακα στον οποίο γράφτηκαν οι νέες λέξεις για παιδιά με προβλήματα ακοής.) Ίσως ένα πράγμα ήταν λίγο δύσκολο: τα θεωρητικά μέρη των συνεδριών προκαλούσαν τόσο ενθουσιασμό και μου ήταν δύσκολο να να κάνω διερμηνεία στη νοηματική για τα παιδιά με προβλήματα ακοής - όταν είδα ότι κάτι δεν καταλάβαιναν - για να μη διακόψω τη συνεδρία.

5. Τι ευκαιρίες αναγνωρίσατε μετά από αυτή την επίσκεψη στο μουσείο;

Νομίζω ότι έχει προκληθεί το ενδιαφέρον των παιδιών για το μουσείο και τις παραδόσεις. Συνηθίζαμε να πηγαίνουμε σε μουσειακές εκπαιδευτικές συνεδρίες με την τάξη μας, επειδή τα παιδιά ενδιαφέρονται πολύ.

Προτάσεις:

ΕΛΛΑΔΑ

Ερωτηματολόγιο μετά από επίσκεψη του Κέντρου Εκπαίδευσης και Αποκατάστασης Τυφλών στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης
8 συμμετέχοντες (Έφηβοι)

Είναι η πρώτη σας επίσκεψη στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης;

100% Ναι

Έχετε συμμετάσχει ποτέ σε εκπαιδευτικά προγράμματα σε άλλα μουσεία;

87,5% Ναι

12,5% Όχι

Ποια από τις δραστηριότητες του εκπαιδευτικού προγράμματος σας άρεσε περισσότερο;

Η επίσκεψη στη γκαλερί της Κυκλαδικής Συλλογής 12,5%

Το καλλιτεχνικό εργαστήριο 12,5%

Και τα δύο 75%

Κατά την επίσκεψή σας στις συλλογές, είχατε την ευκαιρία να αγγίξετε αντίγραφα των ειδωλίων. Μπορείτε σας παρακαλώ να περιγράψετε την εμπειρία;

Εξαιρετικό, Τέλειο, Εξαιρετική εμπειρία, Αξέχαστη, Πολύ ωραία, Ήταν μια πολύ ωραία εμπειρία, Πολύ ωραία εμπειρία, Καταπληκτικό

Στο εργαστήριο τέχνης, τι σου άρεσε περισσότερο;

Τα πάντα, όλα ήταν τέλεια, τα πάντα, τα αντίγραφα από τα μαρμάρινα ειδώλια, τα μαρμάρινα ειδώλια

Στην αίθουσα της Κυκλαδικής Συλλογής, είχατε την ευκαιρία να αγγίξετε αντίγραφα των ειδωλίων. Μπορείτε σας παρακαλώ να περιγράψετε την εμπειρία με λίγα λόγια;

Ήταν μια πολύ ωραία εμπειρία, Τέλεια, Αξέχαστη, Άριστη εμπειρία, Καταπληκτική, Πολύ ωραία, Πολύ καλή εμπειρία

• **Προσωπικό Κέντρου Εκπαίδευσης και Αποκατάστασης Τυφλών**

απαντήσεις συνοδών (4 συμμετέχοντες)

Ήταν η πρώτη σας επίσκεψη με ομάδα από το Κέντρο Εκπαίδευσης και Αποκατάστασης Τυφλών στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης;

100% Ναι

Από όλες τις δραστηριότητες, ποια άρεσε περισσότερο στην ομάδα;

Η επίσκεψη στην αίθουσα της Κυκλαδικής Συλλογής 25%

Το καλλιτεχνικό εργαστήριο 25%

Και τα δύο 50%

Μοιραστείτε παρακαλώ τα σχόλιά σας (3 απαντήσεις)

Μια πολύ ενδιαφέρουσα εμπειρία

Μια μοναδική εμπειρία

Μια απίστευτη εμπειρία

Ποια είναι η εντύπωση σας από την επίσκεψη στις συλλογές;

Πιστεύω ότι θα πρέπει να συμπεριληφθεί και μια ακουστική ξενάγηση, ώστε να παρέχονται περισσότερες πληροφορίες στους μαθητές.

Η ξενάγηση ήταν πολύ σαφής, αλλά θα έπρεπε να είναι πιο διαδραστική για να κρατήσει ζωντανή την προσοχή των μαθητών.

Καθώς οι μαθητές δεν μπορούσαν να δουν τον μεγάλο αριθμό ειδωλίων και άλλων αντικειμένων, μια διευρυμένη απτική εμπειρία θα ήταν πιο χρήσιμη. Περισσότερα αντίγραφα των ειδωλίων καθώς και ακουστικές πληροφορίες θα βελτιώσουν την εμπειρία.

ΡΟΥΜΑΝΙΑ

Ερωτήσεις για τα παιδιά:

1. ΠΩΣ ΑΙΣΘΑΝΘΗΚΑΤΕ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΚΕΨΗΣ ΣΑΣ;

Απαντήσεις από τυπικά παιδιά:

Τύπος απάντησης	Αρ. παιδιών Σύνολο N=34	Παραδείγματα απαντήσεων των παιδιών
Πολύ καλό	10	• Πολύ καλό • Μου άρεσε πολύ! • Μαγικό • Πολύ ελεύθερο • Πολύ χαρούμενος • Με ενδιαφέρει πολύ
Καλό	9	• Καλό • Ωραία, μου άρεσε.
Καλό από άποψη δραστηριότητας	6	• Καλό γιατί έχουμε κάνει ενδιαφέροντα πράγματα • Ευχαριστημένος στην αρχή, στη συνέχεια βαρέθηκα όταν μας διηγήθηκαν την ιστορία • Πολύ καλά, μου άρεσε το μάθημα για την εθνική ενδυμασία.
Καλή από άποψη καινοτομίας	4	• Σαν να ήμουν σε ένα νέο κόσμο, γεμάτο όμορφα πράγματα • Καλό γιατί έχω μάθει νέα πράγματα
Σε σχέση με την κοινωνική αλληλεπίδραση	5	• Ευτυχισμένος γιατί ήταν επίσης διασκεδαστικό για άλλα παιδιά με προβλήματα • Ωραία, γιατί ήμουν με τους συμμαθητές μου • Ντρέπομαι επειδή υπήρχαν πολλά παιδιά και ένιωθα ντροπαλός

Απαντήσεις από παιδιά με αναπηρίες:

Τύπος απάντησης	Αρ. παιδιών	Παραδείγματα απαντήσεων των παιδιών
-----------------	----------------	--

	Σύνολο N=19	
Πολύ καλό	10	• Πολύ καλό • Ευτυχισμένος
Καλό	9	• Καλό • Μου άρεσε.

2. ΠΩΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΗΣΑΤΕ ΜΕ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΕΝΗΛΙΚΕΣ;

Απαντήσεις από τυπικά παιδιά:

Τύπος απάντησης	Αρ. παιδιών Σύνολο N=34	Παραδείγματα απαντήσεων των παιδιών
Καλά, ωραία.	11	• Μίλησα ωραία.
Έμαθα νέα πράγματα	4	• Μου εξήγησαν πώς να πλέκω, και μπόρεσα να μάθω
Μου ζητήθηκε να απαντήσω	2	• Μου άρεσε που η κυρία μου ζήτησε να απαντήσω σε μια ερώτηση
Σχετικά με τις εξηγήσεις που έλαβε από το προσωπικό του μουσείου	4	• Επικοινωνήσα πολύ ωραία, και ανακάλυψα πολλά πράγματα για τις παραδόσεις της Ρουμανίας • Μου άρεσε αυτό που μας είπαν
Με επιγραφές	2	• Υπέγραψα
Με ομιλία	4	• Έκανα ερωτήσεις και μίλησα με τους συμμαθητές μου
Με ομιλία και σημάδια	7	• Μίλησα και υπέγραψα.

Απαντήσεις από παιδιά με αναπηρίες:

Τύπος απάντησης	Αρ. παιδιών Σύνολο N=19	Παραδείγματα απαντήσεων των παιδιών
Με επιγραφές	6	• Υπέγραψα • Τα παιδιά και οι ενήλικες υπέγραψαν
Με ομιλία και σημάδια	2	• Μίλησα και υπέγραψα
Πολύ καλό	8	• Επικοινωνούσαμε πολύ καλά με τα άλλα παιδιά, ειδικά με τους συμμαθητές μου. Οι ενήλικες μας έδειξαν

		<i>ενδιαφέροντα πράγματα, μας φρόντισαν και οργάνωσαν ωραία παιχνίδια</i>
Σχετικά με τις εξηγήσεις που έλαβε από το προσωπικό του μουσείου	3	• Μου άρεσαν οι δραστηριότητες με τους ενήλικες, οι εξηγήσεις τους και η βοήθειά τους με το πλέξιμο. • Πολύ καλά, άκουσα την ιστορία, έχω συνεργαστεί με τους δασκάλους μου σε παζλ και πλέξιμο και συμμετείχα στα παιχνίδια.

3. ΠΟΙΟ ΗΤΑΝ ΤΟ ΠΙΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ/ΟΜΟΡΦΟ ΠΡΑΓΜΑ ΠΟΥ ΕΜΑΘΕΣ;

Απαντήσεις από τυπικά παιδιά:

Απάντηση	Αρ. παιδιών Σύνολο N=34
Η παραδοσιακή φορεσιά και συνάντηση παιδιών με προβλήματα ακοής και όρασης	7
Παζλ και πλέξιμο	7
Παρουσίαση της ρουμανικής φορεσιάς	4
Πλέξιμο	4
Τα υφάσματα της παραδοσιακής φορεσιάς	4
Ονομασία των τμημάτων της παραδοσιακής φορεσιάς	2
Οι κούκλες ντυμένες με τις παραδοσιακές φορεσιές	2
Παζλ	2
Το πλέξιμο, το κουστούμι, και η γνωριμία με παιδιά με προβλήματα όρασης που με έκαναν να νιώθω σαν άγγελος τους	1
Τρώγοντας μπισκότα	1

Απαντήσεις από παιδιά με αναπηρίες:

Απάντηση	Αρ. παιδιών Σύνολο N=19
Πλέξιμο	4
Παζλ	4

Απάντηση	Αρ. παιδιών Σύνολο N=19
Όντας μαζί με πολλά παιδιά	3
Μαθαίνοντας για το πώς οι άνθρωποι ζούσαν στο παρελθόν	2
Μου άρεσε που έχουμε παίξει πολύ	2
Οι κούκλες ντυμένες με τις παραδοσιακές φορεσιές	2
Τα υφάσματα της παραδοσιακής φορεσιάς	1
Η τσιμεντοκονία και το ξύλινο τσεκούρι	1

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΥ ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ

Περιεχόμενο:

- Πώς προετοιμάσατε τους μαθητές σας για την επίσκεψη στο μουσείο;**
- Τι ρόλο είχατε κατά τη διάρκεια της επίσκεψης στο μουσείο;**
- Παρακαλώ προσδιορίστε τρία οφέλη που αποκομίσατε από την επίσκεψη στο μουσείο.**
- Ποιες ευκαιρίες μπορείτε να προσδιορίσετε μετά από αυτή την επίσκεψη;**

Μαρτυρία ενός από τους δασκάλους ειδικού σχολείου:

- Έχω διευκολύνει την πρόσβαση σε πληροφορίες για παιδιά με προβλήματα ακοής μέσω διερμηνείας στη ρουμανική νοηματική γλώσσα.
- Έχω βοηθήσει όλους τους μαθητές μου στην επίλυση των εργασιών κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων που διοργανώνονται από το μουσείο
- Μετά την επίσκεψη οργάνωσα διδακτικές δραστηριότητες στην τάξη μου με σκοπό τον εμπλουτισμό των γνώσεων που αποκτήθηκαν στο μουσείο και την εξασφάλιση καλής ανατροφοδότησης σε σχέση με τις παραδόσεις και την εθνική ενδυμασία.
- Οι δραστηριότητές μας επικεντρώθηκαν στην παρακολούθηση φωτογραφιών και βίντεο από την επίσκεψη στο μουσείο, παρακολούθηση ντοκιμαντέρ μικρού μήκους για τις ρουμανικές παραδόσεις, συμπλήρωση φύλλου εργασίας σχετικά με τις εντυπώσεις από την επίσκεψη και δημιουργία σχεδίων και πινάκων δραστηριοτήτων από το μουσείο.
- Σε ό, τι αφορά τα οφέλη, οι μαθητές με προβλήματα ακοής είχαν την ευκαιρία να αλληλεπιδράσουν με τους συμμαθητές τους από άλλα σχολεία. Οι δραστηριότητες του παιχνιδιού τους προσέφεραν την ευκαιρία να εξασκήσουν με ευχαρίστηση και ενδιαφέρον τις χειρωνακτικές και καλλιτεχνικές δεξιότητές τους και το ταξίδι σε ένα ανεπίσημο εκπαιδευτικό περιβάλλον (όπως το μουσείο) συνέβαλε στην ενίσχυση των μαθησιακών εμπειριών τους με πρακτικό τρόπο.

- Όσον αφορά τις ευκαιρίες, πιστεύω ότι η ένταξη των μαθητών με προβλήματα ακοής μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο μέσω διαφορετικών εκπαιδευτικών περιβαλλόντων που αποσκοπούν στη διευκόλυνση των μαθησιακών εμπειριών των παιδιών και στη συμβολή στην ιδέα της ισότιμης και χωρίς αποκλεισμούς πρόσβασης ανεξάρτητα από τις δεξιότητες ή τις ικανότητες των παιδιών. Οι κωφοί μαθητές και οι μαθητές με προβλήματα ακοής πρέπει να βιώσουν με πρακτικό και άμεσο τρόπο την επαφή με άλλα παιδιά της ηλικίας τους, ώστε να μπορέσουν να ξεπεράσουν εμπόδια στην επικοινωνία. Νομίζω ότι είναι επίσης σημαντικό να διασφαλιστεί ένας διερμηνέας νοηματικής για τα κωφά παιδιά, ώστε ο δάσκαλός τους να μπορεί να τα βοηθήσει σωστά στις δραστηριότητες.
- Πιστεύω ότι υπάρχει πραγματική ανάγκη να παρακολουθούμε τέτοιες πρακτικές δραστηριότητες όσο το δυνατόν συχνότερα για να συνδυάσουμε μαθησιακές και κοινωνικές εμπειρίες.

ΤΟΥΡΚΙΑ

Προσαρμοσμένη μαθησιακή εμπειρία στο Σιδηροδρομικό Μουσείο Κωνσταντινούπολης: Μαρτυρίες και ανατροφοδότηση από τα παιδιά και τους γονείς τους

Το προσωπικό του Σιδηροδρομικού Μουσείου Κωνσταντινούπολης διεξήγαγε δυο δραστηριότητες σε συνεργασία με την ομάδα του έργου ToMiMEUs του Πανεπιστημίου Istanbul Medeniyet. Συνολικά 14 παιδιά (μερικά από αυτά συμμετείχαν και στις δυο δραστηριότητες) βίωσαν τις δραστηριότητες χωρίς αποκλεισμούς. Η πρώτη δραστηριότητα ήταν στις 16 Ιανουαρίου 2022 και είχε το όνομα **«Επιβάτες στο τρένο, το τρένο αναχωρεί!** Δύο κορίτσια και πέντε αγόρια ηλικίας 6-12 ετών συμμετείχαν με τους γονείς τους. Τρία από τα παιδιά είχαν προβλήματα ακοής (HI), το ένα είχε νοητική αναπηρία (ID), ένα είχε προβλήματα όρασης (VI), ένα είχε πολλαπλές αναπηρίες με προβλήματα όρασης (MDVI) και ένα από τα παιδιά είχε τυπική ανάπτυξη (TD). Το θέμα αυτής της δραστηριότητας ήταν το πώς αισθάνονται οι επιβάτες και το προσωπικό των σιδηροδρόμων και η εμπειρία των σιδηροδρομικών μεταφορών. Στη δραστηριότητα που διεξήχθη από το μουσείο, μετά το συνεργατικό και χωρίς αποκλεισμούς παιχνίδι ρόλων, συμμετείχαν παιδιά και γονείς οι οποίοι μοιράστηκαν τις σκέψεις και τις εμπειρίες τους σχετικά με το μουσείο, την επίσκεψη στα μουσεία, και αυτή τη χωρίς αποκλεισμούς δραστηριότητα. Η δεύτερη δραστηριότητα ήταν στις 27 Μαρτίου 2022 και το όνομα της δραστηριότητας ήταν **«Ας βρούμε τον μυστικό κώδικα στο μουσείο!»**. Συμμετείχαν τρία κορίτσια και έξι αγόρια ηλικίας 6-16 ετών. Έξι παιδιά με προβλήματα ακοής, ένα παιδί με πολλαπλές αναπηρίες με προβλήματα όρασης και δυο παιδιά με τυπική ανάπτυξη

συμμετείχαν στις δραστηριότητες. Το θέμα αυτής της δραστηριότητας ήταν η εύρεση του μουστικού κώδικα μέσω ενός παζλ λέξεων.

Οκτώ μητέρες και ένας πατέρας, συνολικά εννέα γονείς μεταξύ 35-51 ετών, συνόδευσαν τα παιδιά τους στις δραστηριότητες και τρεις γονείς στους εννέα είχαν προβλήματα ακοής.

Μερικές από τις μαρτυρίες των παιδιών (Π) και των γονέων (Γ) σχετικά με την πρώτη δραστηριότητα είναι:

Π8: «Αν κρατούσε ώρες, θα μπορούσα να μείνω για ώρες». Κανονικά, του αρέσουν πολύ τα τρένα. Ταξιδεύαμε πολύ συχνά πριν την πανδημία. Ακούγοντας τον ήχο του τρένου, αγγίζοντας τις ράγες, αγγίζοντας το μοντέλο του τρένου ένιωσα πολύ χαρούμενος και έπαιξε πιάνο. Μας άρεσε πολύ το πιάνο εκεί. (Το παιδί με πολλαπλές αναπηρίες με προβλήματα όρασης - που δεν μπορεί να χρησιμοποιήσει λεκτική γλώσσα- δήλωση του γονέα)

Π10: «Ναι. Όλα τα πράγματα ήταν όμορφα. Ήταν ωραίο. Ήμουν οδηγός τρένων. Εκτός από αυτό, μου άρεσε η καμπίνα οδηγού και το μικρό μοντέλο τρένου.»

Οι σημαντικές δηλώσεις των παιδιών (Π) και των γονέων (Γ) σχετικά με τη δεύτερη δραστηριότητα είναι:

Π6: «Δεν είχα πάει σε κανένα μουσείο πριν, αλλά τώρα, θα ήθελα να πάω και σε άλλα μουσεία».

Π13: «Σκεφτόμουν ότι θα έρθω και θα περπατήσω, και μετά θα φύγω. Έμεινα έκπληκτος όταν αρχίσαμε να κάνουμε κάτι σαν παιχνίδι. Ποτέ δεν παίξαμε τέτοια παιχνίδια στο σχολείο, μου αρέσει. Θα ήταν ωραίο αν ήταν και στο σχολείο, αλλά μου άρεσε πολύ... Θα ήταν καλύτερα αν έπαιζα το ίδιο παιχνίδι σε άλλα μουσεία. Οι άλλοι δεν έχουν τέτοιες δραστηριότητες. Ήταν η πρώτη φορά που ήμουν σε αυτό το μουσείο και μου άρεσε πάρα πολύ»

Π12: «Ήταν καλό. Μου άρεσε να προσπαθώ να βρω τα κρυμμένα στοιχεία στην καμπίνα του οδηγού και στο πιάνο. »

Γ9: «Το να επιτρέπεται να αγγίξεις τα πράγματα ήταν υπέροχο για τα παιδιά με προβλήματα όρασης. Ο διερμηνέας νοηματικής γλώσσας ήταν εκεί και υπήρχε μετάφραση στη νοηματική γλώσσα. Έτσι, ήταν πολύ καλό για τα παιδιά με προβλήματα ακοής. Η μάθηση με άμεση εμπειρία (οπτική, απτική) ήταν μια καλή παροχή για τα παιδιά μας.» (Το παιδί με πολλαπλές αναπηρίες με προβλήματα όρασης -που χρησιμοποιεί την απτική νοηματική γλώσσα- δήλωση του γονέα)».

Εκτός από αυτές τις μαρτυρίες από τα παιδιά και τους γονείς, μπορούμε να πούμε ότι όλοι οι συμμετέχοντες σημείωσαν ότι η εμπειρία τους στο μουσείο ήταν υπέροχη. Επτά παιδιά δεν είχαν επισκεφτεί κανένα μουσείο πιο πριν.

Οι γονείς με δυσκολίες ακοής έχουν επίσης μια πολύ μικρότερη εμπειρία επίσκεψης σε μουσεία και όλοι δήλωσαν ότι οι δραστηριότητες ήταν υπέροχες.

ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Ουγγαρία

Στις **19 Μαΐου 2022**, πραγματοποιήθηκε το πολλαπλασιαστικό συνέδριο του **Προγράμματος Tomimeus** στη **Σχολή Ειδικής Αγωγής του ELTE Bárczi Gusztán**.

Η πλήρης κοινωνική συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία μπορεί να επιτευχθεί μόνο εάν τους δοθεί η ευκαιρία να απολαύσουν πολιτιστικές εκδηλώσεις και εκθέσεις που είναι χαρούμενες και ουσιαστικές χωρίς εμπόδια. Στο πλαίσιο του προγράμματος ToMiMEUS – Towards a Multisensory and Inclusive Museum for Individuals with Sensory Disabilities που χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του Erasmus+, δημιουργήθηκαν προσβάσιμες μουσειακές εκθέσεις στις συμμετέχουσες χώρες μέσω της συνεργασίας πανεπιστημίων και μουσείων Ρουμανίας, Τουρκίας, Ελλάδας, Βοσνίας-Ερζεγοβίνης και Ουγγαρίας. Επίσης, υλοποιήθηκαν μουσειοπαιδαγωγικές συνεδρίες χωρίς αποκλεισμούς.

Στο συνέδριο, παρουσιάσαμε τα προγράμματα που υλοποιήθηκαν στην Ουγγαρία, τα οποία διοργάνωσε το Σπίτι των Παραδόσεων - House of Traditions με την υποστήριξη του Πανεπιστημίου ELTE. Οι παρουσιάσεις του συνεδρίου περιέγραψαν περαιτέρω πρωτοβουλίες και έρευνες από την Ουγγαρία, που βοηθούν τα άτομα με αναπηρίες να απολαμβάνουν τον πολιτισμό χωρίς εμπόδια. Μεταξύ των θεμάτων ήταν η αφήγηση ήχου, οι απτικές εκθέσεις, έκθεση με θέμα την αστρονομία, καλλιτεχνική εμπειρία και προβλήματα όρασης, προβλήματα ακοής.

Το συνέδριο ήταν δημοφιλές μεταξύ των Ούγγρων επαγγελματιών.

ΕΛΛΑΔΑ

ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΤοMiMEUs ΣΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (Ελλάδα) διοργάνωσε την πολλαπλασιαστική εκδήλωση ΤοMiMEUs στις¹⁴ Μαΐου 2022. Περιελάμβανε μια ομάδα δραστηριοτήτων και παρουσιάσεων σχετικά με α. τον πολιτισμό και το συμπεριληπτικό μουσείο, β. τα αποτελέσματα του έργου ΤοMiMEUs, γ. μουσειακές εκπαιδευτικές δραστηριότητες σχετικές με την προσβασιμότητα, διαφορετικές πτυχές συμπερίληψης και αισθητηριακές αναπηρίες, και δ. καλλιτεχνικές/πολιτιστικές εκδηλώσεις (που εκτελούνται από το Εργαστήριο Πρόσβασης στην τυπική και μη τυπική μάθηση για άτομα με αισθητηριακές αναπηρίες του Τμήματος Ειδικής Αγωγής και των Μουσικών Συνόλων του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας). Πολλοί οργανισμοί και ιδρύματα προσκλήθηκαν να στηρίξουν και να εμπλουτίσουν την πολλαπλασιαστική εκδήλωση στην οποία παρευρέθηκαν περισσότερα από 100 άτομα. Εκτός από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (συντονιστής - οργανισμός), τα ακόλουθα ιδρύματα συνέβαλαν σημαντικά στην επίτευξη ενός άριστου αποτελέσματος με θετικό αντίκτυπο και διάδοση. Συγκεκριμένα, το Πανεπιστήμιο Πατρών, το Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης, το Αθανασάκειο Αρχαιολογικό Μουσείο Βόλου, το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης και το Μουσείο Αφής Αθηνών ήταν σημαντικοί «καλεσμένοι» που εμπλούτισαν την εκδήλωση και παρείχαν «τροφή για σκέψη».

Το πανό και η αφίσα της εκδήλωσης

Η Πρόσκληση και το τετρασέλιδο ενημερωτικό φυλλάδιο που ανέδειξε τη σύνθεση του έργου ΤοMiMEUs, καθώς και τα πνευματικά του προϊόντα και δραστηριότητες, ήταν μερικά από τα «σημεία αναφοράς» του πολλαπλασιαστικού γεγονότος.

Στο τέλος της εκδήλωσης το Εργαστήριο Πρόσβασης στην τυπική και μη τυπική μάθηση για άτομα με αισθητηριακές αναπηρίες του Τμήματος Ειδικής Αγωγής παρουσίασε με έναν «εναλλακτικό τρόπο» την *Guernica* του Πικάσο (εργασία σε χαρτί μικροκάψουλας και την παρουσίασε συνοδευόμενη από μουσική και ποίηση).

Έλα να σου γνωρίσω την Γκουέρνικα

Γκουέρνικα- Πάμπλο Πικάσο (1937)

Τέλος, η Ομάδα Εθελοντισμού που αποτελείτο από φοιτητές του Τμήματος Ειδικής Αγωγής, έκαναν εξαιρετική δουλειά αποδεικνύοντας την ευαισθητοποίηση και την ενσυναίσθησή τους.

Η τελετή λήξης της εκδήλωσης περιελάμβανε τραγούδια και μουσική γνωστών Ελλήνων και ξένων συνθετών και πραγματοποιήθηκε από τα Μουσικά Σύνολα του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Ακολουθεί χαρακτηριστική φωτογραφία που αντικατοπτρίζει την «ατμόσφαιρα» των καλλιτεχνικών/πολιτιστικών εκδηλώσεων της πολλαπλασιαστικής εκδήλωσης.

Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης

Μουσεία και Αισθήσεις: Σχεδιάζοντας για όλους, Επιστημονική Ημερίδα, Τρίτη 28 Ιουνίου 2022, Μουσείο Παύλου & Αλεξάνδρας Κανελλοπούλου (CAMU) & Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης

Πώς βελτιώθηκε η προσβασιμότητα των επισκεπτών με προβλήματα ακοής και όρασης τα τελευταία 20 χρόνια; Τι έχουμε μάθει από τα προγράμματα που έχουν υλοποιηθεί στα ελληνικά μουσεία; Πως μπορεί να συμβάλει μια πολύ-αισθητηριακή προσέγγιση στη δημιουργία ενός ανοιχτού, συμπεριληπτικού μουσείου; Σε ποιο βαθμό είναι δυνατόν για τους επαγγελματίες του μουσείου να σχεδιάσουν για όλους; Αυτά είναι μερικά από τα ερωτήματα που θα συζητηθούν και όλοι μαζί θα προσπαθήσουμε να απαντήσουμε στην ημερίδα που γίνεται στο Μουσείο Παύλου και Αλεξάνδρας Κανελλοπούλου και στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης την Τρίτη 28 Ιουνίου 2022.

Αρχαιολόγοι, μουσειολόγοι, εκπαιδευτικοί με εξειδίκευση στην ειδική αγωγή, αρχιτέκτονες-σχεδιαστές και ειδικοί της πολιτιστικής κληρονομιάς συγκεντρώθηκαν για να παρουσιάσουν την πρόοδο που έχει επιτευχθεί μέχρι σήμερα στα ελληνικά μουσεία, να παρουσιάσουν εφαρμογές που έχουν χρησιμοποιηθεί (π.χ. απτικά αντίγραφα, απτικοί οδηγοί, ηχητικές ξεναγήσεις κ.ά.) και να συζητήσουν πώς θα σχεδιάσουν τα μουσεία στο μέλλον λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες των ατόμων με πολύ-αισθητηριακές διαταραχές. Σχεδόν όλοι οι ομιλητές επεσήμαναν την ανάγκη να διερευνηθούν οι δυνατότητες άλλων αισθήσεων πέρα από την όραση που μπορούν να συμβάλουν στην αντίληψη των αντικειμένων και στην αλληλεπίδραση των επισκεπτών με το χώρο του μουσείου. Τόνισαν τη σημασία του ήχου στη μουσειακή εμπειρία και εξήγησαν ότι κάθε αίσθηση λειτουργεί με διαφορετικό τρόπο (π.χ. η όραση ξεκινά από τη γενική εικόνα και στη συνέχεια αναλύει τις λεπτομέρειες ενώ η αφή ξεκινά από τις λεπτομέρειες και στη συνέχεια δημιουργεί μια σύνθεση των πραγμάτων). Τέλος, συζήτησαν τη σημασία της ευαισθητοποίησης μέσω της ανάπτυξης ιστοσελίδων προσβάσιμων από χρήστες με προβλήματα ακοής ή όρασης. Καθ' όλη τη διάρκεια της επιστημονικής ημερίδας που πραγματοποιήθηκε στο Μουσείο Παύλου & Αλεξάνδρας Κανελλοπούλου (CAMU), υπήρχε ταυτόχρονη διερμηνεία στη νοηματική γλώσσα. Ακολούθησε παρουσίαση των μουσειακών εφαρμογών για επισκέπτες με προβλήματα όρασης και ακοής στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης. Η επιστημονική ημερίδα πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος "ToMiMEUs: Towards a Multisensory and Inclusive Museum for Individuals

with Sensory Disabilities", στο οποίο το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης συμμετέχει ως εταίρος (<https://tomimeus.eu/>). Ήταν η πρώτη φορά που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα επιστημονική ημερίδα αφιερωμένη στην προσβασιμότητα των μουσείων για άτομα με προβλήματα ακοής ή όρασης. Η επιστημονική ημερίδα συνέβαλε στη συλλογή και καταγραφή της εμπειρίας των προηγούμενων ετών και έθεσε τις βάσεις για μελλοντικές συνεργασίες.

Όλες οι ομιλίες καταγράφηκαν και θα αναρτηθούν σύντομα στις ιστοσελίδες των δύο μουσείων. Μεγάλο μέρος της επιστημονικής ημερίδας καταγράφηκε από την πλατφόρμα BLOD του Ιδρύματος Μποδοσάκη και θα είναι σύντομα διαθέσιμη στην ιστοσελίδα <https://www.blod.gr/>.

ΡΟΥΜΑΝΙΑ

Στις 20 Ιουλίου, το Κέντρο Απασχόλησης Ηλικιωμένων αρ. 2 του DASM (Διεύθυνση Κοινωνικών και Ιατρικών Υπηρεσιών) στην πόλη Κλούζ - Ναπόκα φιλοξένησε το δεύτερο μέρος του εργαστηρίου διάδοσης «Μουσείο για όλους: προσβάσιμο και χωρίς αποκλεισμούς» στα πλαίσια του έργου TOMIMEUS. Μπροστά σε 28 συμμετέχοντες, οι ειδικοί του MET Teodora Sas και Maria Tonca παρουσίασαν, από τη σκοπιά των επωφελούμενων από τα μαθήματα κατάρτισης, την εμπειρία που αποκτήθηκε από τα μαθήματα που οργανώθηκαν στο πλαίσιο

του έργου. Ο συντονιστής του έργου, Tudor Sălăgean, παρουσίασε τους στόχους του προγράμματος Erasmus+, τα επιτεύγματα και την εμπειρία του Μουσείου Εθνογραφίας της Τρανσυλβανίας στον τομέα της δημιουργίας προσβάσιμων μουσειακών χώρων και τις προοπτικές για το μέλλον.

Στις 5 Ιουλίου 2022, το Τμήμα Ειδικής Αγωγής του Πανεπιστημίου Babes-Bolyai, διοργάνωσε την πολλαπλασιαστική εκδήλωση στο πρόγραμμα Erasmus+ Tomimeus. Συμμετείχαν εκπρόσωποι εκπαιδευτικών αρχών, μουσείων, πολιτιστικών κέντρων, κοινωνικών φορέων, εκπαιδευτικών, δημοσιογράφων. Το πρόγραμμα του συνεδρίου αποτυπώνει

αναλυτικά όλα τα πνευματικά προϊόντα και τα αποτελέσματα του έργου. Τα μέλη της κοινοπραξίας εταίρων παρουσίασαν τις δραστηριότητες και τις εκδηλώσεις που οργάνωσαν, καθώς και τις

επιπτώσεις τους στους άμεσους δικαιούχους και σε περαιτέρω δραστηριότητες.

ΤΟΥΡΚΙΑ

Το Πανεπιστήμιο Istanbul Medeniyet/Türkiye διοργάνωσε πολλαπλασιαστική εκδήλωση στις 26 Μαρτίου 2022.

Προκειμένου να διαδοθεί το έργο που επιτελείται στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus KA2 της ΕΕ, με τους ενδιαφερόμενους φορείς και το ευρύ κοινό, πραγματοποιήθηκε ένα συνέδριο (πολλαπλασιαστική εκδήλωση) στην αίθουσα συνεδρίων του Πανεπιστημίου Istanbul Medeniyet Göztepe South Campus Aşık Paşa από τις 09:30 έως τις 13:30.

Η τελετή έναρξης της πολλαπλασιαστικής εκδήλωσης ξεκίνησε από τον Αντιπρύτανη του Πανεπιστημίου Istanbul Medeniyet και νόμιμο εκπρόσωπο του προγράμματος Καθ. Δρ. Yaşar BÜLBÜL. Στη συνέχεια, ο Κοσμήτορας της Σχολής Επιστημών της Αγωγής καθ. Ahmet AKIN, ο 1ος Αναπληρωτής Διευθυντής του Σιδηροδρομικού Μουσείου κ. Ali BAŞPINAR, η Διευθύντρια υποκαταστήματος κα Gülşen ÖZER από την Επαρχιακή Διεύθυνση Εθνικής Εκπαίδευσης Ειδικής Αγωγής και Υπηρεσιών Προσανατολισμού της Κωνσταντινούπολης, και ο επί 22 θητείες αντιπρόεδρος του Συλλόγου της Κωνσταντινούπολης Türkiye Beyazay, κ. Lokman AYVA έκαναν κάποιες εναρκτήριες τοποθετήσεις.

Οι εργαζόμενοι του Πανεπιστημίου Medeniyet της Κωνσταντινούπολης και του μουσείου, καθώς και άτομα από μουσεία της Κωνσταντινούπολης, διάφορα πανεπιστήμια,

ΜΚΟ και άλλους οργανισμούς που ενδιαφέρονται για το θέμα, παρακολούθησαν το συνέδριο με τίτλο «Προς τα Προσβάσιμα και Χωρίς Αποκλεισμούς Μουσεία» (M 1-Museums 4 All: Making Them Accessible and Inclusive), που πραγματοποιήθηκε ως απαίτηση του έργου. Κατά τη διάρκεια του συνεδρίου πραγματοποιήθηκε ταυτόχρονη μετάφραση στη νοηματική γλώσσα.

Πρώτον, ως συντονιστής του έργου του πανεπιστημίου μας, η Αναπληρώτρια Καθ. Δρ. Emine AYILDIZ μίλησε για το σκοπό του έργου ToMiMEUs, τις δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν στις χώρες εταίρους, και τα αποτελέσματα του έργου, ενώ ο Αναπληρωτής Καθ. Δρ. İzzik KAMARAJ από το Εκπαιδευτικό Τμήμα του Πανεπιστημίου του Μαρμαρά Ατατούρκ εκφώνησε ομιλία με τίτλο «Τα Μουσεία ως Περιβάλλοντα Μάθησης» συνοδευόμενη από μια πρακτική δραστηριότητα.

Στη συνέχεια, η Ruhan ÇELEBI, συνταξιούχος διευθυντής του Σιδηροδρομικού Μουσείου της Κωνσταντινούπολης, παρείχε πληροφορίες σχετικά με τις προσαρμογές που έγιναν για να εξασφαλιστεί η προσβασιμότητα στο Σιδηροδρομικό Μουσείο της Κωνσταντινούπολης και να μεγιστοποιηθούν τα οφέλη που αποκομίζουν όλοι οι επισκέπτες από το μουσείο. Έπειτα, ακολούθησε ο Βοηθός Έρευνας Sümevra BİLİCALBAYRAK, ο οποίος έκανε μια εισαγωγή στις δραστηριότητες που διεξάγονται σε μουσεία για άτομα με προβλήματα όρασης και ακοής ειδικότερα και για άτομα με αναπηρίες γενικότερα, μαζί με τις βασικές έννοιες και τα σχετικά παραδείγματα.

Τελικώς, ο Αναπληρωτής Καθ. Δρ. Özcan Erkan AKGÜN και η Αναπληρώτρια Καθ. Δρ. Ayşe Tuğba ÖNER, εκφώνησαν από κοινού ομιλία με τίτλο «Σχεδιασμός Μαθησιακών Δραστηριοτήτων στο Μουσείο και Μαθησιακές Δραστηριότητες», στην οποία παρουσίασαν τις συμπεριληπτικές εκδηλώσεις που πραγματοποιήθηκαν για το έργο, η πρώτη εκ των οποίων πραγματοποιήθηκε στις 16 Ιανουαρίου 2022, για να ενώσουν παιδιά ηλικίας 6-16 ετών με οπτική αναπηρία και προβλήματα ακοής και παιδιά με τυπική ανάπτυξη στο Σιδηροδρομικό Μουσείο της Κωνσταντινούπολης.

Συμπεράσματα

Όλα τα αποτελέσματα του προγράμματος Erasmus+ ToMIMEUS ήταν απαραίτητα για τους επαγγελματίες, τους εμπλεκόμενους εταίρους και τους άμεσα επωφελούμενους, αποδεικνύοντας τη συμμετοχή όλων των εταίρων, την επιθυμία τους να κατανοήσουν και να υποστηρίξουν τις ανάγκες των ατόμων με αισθητηριακές διαταραχές και έτσι τα αποτελέσματα αυτά θα ήταν χρήσιμο να συλλεχθούν σε έναν Οδηγό Καλών Πρακτικών. Αυτά τα

παραδείγματα καλών πρακτικών μπορούν επίσης να δώσουν νέες ιδέες για νέα έργα που θα αναπτυχθούν από τους ίδιους εταίρους ή με τη συμπερίληψη κάποιων άλλων, έργα που θα μπορούσαν να επικεντρωθούν σε κάποια πιο συγκεκριμένα ζητήματα των μουσείων στην αλληλεπίδρασή τους με την ποικιλομορφία των επισκεπτών.